

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2013. gada 5. oktobris – 11. oktobris

Nr. 37 (1311)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

**Top Satversmes
preambula**
(3. lpp.)

Tornado veļas ballā
(5. lpp.)

**Jauni vēderprieki
“Rados un Draugos”**
(9. lpp.)

**“Izdzīvosim, ja
nepakļausimies
svešām varām”**
(I un II lpp.)

Dubultpavalstniecības un Latvijas pavalstniecības reģistrācija ir sākusies!

Foto: Līgita Kovtuna

Preses konferencē plašsaziņas līdzekļu un organizāciju pārstāvjus informē: no. kr. Igors Gorbunovs, Naturalizācijas pārvaldes vadītājs, Sanda Kundrate, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes nodaļas vadītāja, Jānis Citkovskis, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes vadītāja vietnieks, Rolands Lappuķe, speciālo uzdevumu vēstnieks, Inīta Dzene, ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta direktore, Jānis Kukainis PBLA priekšnieks

1. oktobrī stājās spēkā ilgi gaidītie grozījumi Latvijas Pilsonības likumā, kas dod iespēju iegūt dubultpavalstniecību un pavalstniecību. Preses konferencē, ko bija sarīkojusi LR Iekšlietu ministrijas Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, PBLA priekšsēdis Jānis Kukainis teica: „Tas ir liels gandarījums! Aizvadītos 17 gadus mūsu organizācija ir ļoti daudz strādājusi, lai aktualizētu iespēju kļūt par Lat-

vijas pavalstniekiem tiem ārēm dzīvojošajiem tautiešiem, kas dažādu iemeslu pēc to neizdarīja līdz 1995. gada 1. jūlijam. PBLA, ko tolaik vadīja Vaira Paeģle, nenogurstot iesniedza dokumentus un prasījumus. 1998. gadā tie „iestrēdza” Saeimā. 2005. gadā nolīgām darbā profesionālu juristi – Daci Luteri-Timeli, līdz ar to mūsu iniciatīvas tika noformētas kompetenti un precīzi. Tikai 2008. gadā, kad

Latvija strauji „iztukšojās”, pavalstniekiem masveidā aizbraucot, valsts institūcijas pa īstam aptvēra šī jautājuma atrisināšanas nepieciešamību. 2009. gadā mūsu veiktajā aptaujā vēlēšanos iegūt Latvijas pavalstniecību un dubultpavalstniecību apliecināja 23 tūkstoši ārzemju tautiešu. Domāju, ka šis skaits ir aktuāls arī šobrīd.”

Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta direktore **Inīta Dzene** nosauca skaitli – 20 tūkstoši, galvenokārt ASV, Kanadas, Lielbritānijas, Īrijas, Vācijas un Austrālijas iedzīvotāju, kas pretendē uz Latvijas pavalstniecības iegūšanu. Viņa arī minēja, ka LR Ārlietu ministrija palīdzēs personām izprasīt vajadzīgos dokumentus no Latvijas arhīviem.

Iesniedzamie dokumenti Latvijas pavalstniecības iegūšanai:

- 1) iesniegums ar lūgumu atzīt par Latvijas pavalstnieku (iesniegums; iesniegums bērnam līdz 15 gadu vecumam);
- 2) personu apliecinošs dokuments (pase, identifikācijas karte);
- 3) dzimšanu apliecinošs dokuments (dzimšanas apliecība vai izraksts no dzimšanas reģistra);
- 4) dokuments, kas apliecina ģimenes stāvokli (laulības apliecība, dokuments par laulības šķiršanu vai laulātā miršanas apliecība);
- 5) bērna dzimšanu apliecinošs dokuments;
- 6) dokumenti, kas apliecina tiesības iegūt Latvijas pavalstniecību, t.i. dokumenti, kas apliecina Latvijas trimdinieka statusu: 1940. gada 17. jūnijā bija Latvijas pavalstnieks vai Latvijas pavalstnieka pēctecis; laikā no 1940. gada 17. jūnija līdz 1990. gada 4. maijam bēga no PSRS vai

Vācijas okupācijas režīma vai ticiis deportēts; ja iepriekšminēto apstākļu pēc nav varējis atgriezties Latvijā uz pastāvīgu dzīvi līdz 1990. gada 4. maijam.

Apliecinājums tiesībām iegūt pavalstniecību var būt arī - tautas skaitīšanas datu izraksts, ko var saņemt Latvijas Valsts arhīvā, tiesas spriedums (ja tāds bijis attiecībā uz personas Latvijas pavalstniecību, kā arī rakstveida apliecinājums par personas piederību pie latviešu kopienas, kuru var izsniegt mītnes zemes latviešu organizācija.

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde ir izveidojusi īpašu sadaļu savā mājaslapā, kur varat iegūt pilnīgu informāciju:

latviešu valodā
<http://www.pmlp.gov.lv/lv/sakums/pakalpojumi/pilsoniba/dubultpilsoniba-un-pilsonibas-registracija.html>

angļu valodā
CITIZENSHIP- Dual citizenship
<http://www.pmlp.gov.lv/en/home/citizenship/dual-citizenship/>

Informācija iegūstama arī LR Ārlietu ministrijas mājaslapā www.mfa.gov.lv, kur atradīsiet arī Latvijas vēstniecību un konsulāro nodaļu koordinātas savā mītnes zemē.

Redakcija labprāt sagatavos atbildes uz jūsu iesūtītajiem jautājumiem. Savukārt Amerikas latviešu apvienība š. g. 7. decembrī rīko semināru Vašingtonā, LR vēstniecības telpās, un laipni aicina iesūtīt jūs interesējošos jautājumus ar e-pastu alainfo@alausa.org, lai minētajā seminārā iegūtu precīzas atbildes.

Laiks skrien ātri, un drīz ir kārtējās LR Saeimas vēlēšanas, kad ikviens balss būs ļoti nozīmīga Latvijas liktenim. **Kļūsim par Latvijas pavalstniekiem un piedalīsimies savas Tēvzemes likteņa lemsanā!**

Red.

RADI UN DRAUGI
VIESNĪCA ★★★★★ WWW.HOTELRADIUNDRUGI.LV

MĀRSTAĻU IELA 3 | RĪGA LV1050 | LATVIJA | +371 6782 0200

LAI PNĪ LŪGTI RĪGĀ, ANGLIJAS DAUGAVAS VANAGU FONDA VIESNĪCĀ “RADI UN DRAUGI”!

**Vai neesi
aizmirsis
pasūtīt BL?**

Aicinām dāvināt
abonementus
radiem un draugiem.
Brīvo Latviju
īpaši gaida
sirmie leģionāri
Latvijā.

LATVIEŠI LIELBRITANIJĀ

Multikultūrāls ēdienu festivāls Peterborough *Multicultural Food Festival*

Svētdienas – 22. septembrā vakarā Peterborough Latviešu biedrības pārstāvji devās uz Multikultūrālo ēdienu festivālu, lai klātesošajiem citu biedrību pārstāvjiem sniegtu nelielu priekšstatu par mūsu pašu kultūru. Tika izrādītas latviešu tradīcijas gan dejā, gan ar dažādiem pašgatavotiem ēdieniem.

Sarīkojums sākās ar indiešu bangu spēli, un tad jau bija laiks arī mums spert soļus skatītāju priekšā, lai ar aizkustinošu priekšnesumu, ar svecītēm, Renāra Kaupera dziesmai *Welcome To My Country* fonā skanot, tautastērpiem mugurā sniegtu priekšstatu par mūsu Latviju. Pēc tam ieskanējās latviešu jestrā dziesma – „Cūka driķos”, kur visi varēja piedalīties un mācīties dejas soļus. Skatītājiem priekšnesums tik ļoti patika, ka viņi nāca pulkā dejojot, un visa sarīkojuma laikā deju atkārtojām pat divreiz! Runas teica īpašie viesi, starp ku-

riem bija arī Peterborough mēra kundze *June Stokes*.

Nedaudz maģiskuma vakaram piešķīra burvju mākslinieks, kurš jaunākajiem apmeklētājiem rādīja dažādus triku, par ko visi bija sajūsmā. Pēc priekšnesu-

miem bija laiks izbaudīt dažādu tautu ēdienus. Mūsu saldās kūkas un kūciņas noteikti bija vakara favorītes, jo pazuda diezgan ātri un tika izteikti daudz komplimentu!

Kristīne Vaivode

Olafs Gūtmanis. Ar jaunu sparū

Septembrā pēdējā ceturtdienā DVF „Straumēnu” mājīgajā kafējnīcā sanāca kupls ļaužu pulciņš, piepildot telpu ar priecīgām čalām. Aiz muguras notikumiem bagāta vasara, bija jauki atkal satikties un dalīties pieredzē. Rudens sezonu ievadot, atsākās par tradīciju kļuvušās ikmēneša literāri kultūrālās ceturtdienu pēcpusdienas.

Valdis Auers stāstīja par iepazīšanos un daudzo gadu draudzību ar dzejnieku Olafu Gūtmani, kas bija sākusies 1997. gada novembrī. Toreiz dzejnieks, korbijiešu aicināts, kopā ar dzejnieku Modri Zihmani viesojās Anglijā. Šī rudens programma bija Valda Auera veltījums savam draugam Olafam, kas pagājušā gada 4. decembrī pievienojās to

pulkiem, kurī jau aiz laika upes.

Valdis pakavējās atmiņās par gadskārtējo tikšanos ar dzejnieku un viņa dzīvesbiedri Velgu Liepājā, zvejnieku mājīnā “Šeri” Jūrkalnē un citur.

Valdis lasīja fragmentus no dzejnieka Dienasgrāmatām un laikabiedru veltījumiem. Nobeigumā Valdis Auers un Ināra Āboliņa lasīja Olafa Gūtmaņa dzejoļus.

Valdim priekšā uz galda bija Olafa Gūtmaņa grāmatas. Goda vietā starp tām pieci bieži sējumi: “Olafs Gūtmanis. Raksti”, izdoti starp 2006. un 2012. gadu. Olafs Gūtmanis ir Liepājas Goda pilsonis, un skaisto, rūpīgi sakārtoto sējumu izdošanu financējušas Liepājas pilsētas un rajona kultūras institūcijas un citi atbalsti-

tāji. “Rakstos” sakopotī dzejoļi un atmiņu stāsti par garajā mūžā piedzīvoto un pārdzīvoto. Olafs Gūtmanis (dzimis 10.01.1927.) ir bijis apbrīnojami stiprs un mērķtiecīgs cilvēks. Jaunības gados divas reizes izsūtīts uz Sibīriju, cīnījies ar tuberkulozi un tomēr ieguvis labu izglītību, arī mūzikā un mākslās. Literārie darbi pauz dziļu pietāti pret dzīvību un dabas krāšņumu un neremdināmu Tēvzemes mīlestību. Olafs Gūtmanis bija Tautas atmodas pirmajās rindās. Jācer, ka Valda Auera sirsnīgie piemiņas vārdi dzejniekam rosinās klausītājus meklēt grāmatu plauktos Olafa Gūtmaņa sacerējumus.

Nākamā tikšanās būs ceturtdien, 31. oktobrī, **sākums plkst. 15.00.**
Dz.P.

Olafs Gūtmanis Dzintargrauds

*Tik pateicīgs es brīžiem esmu
Šai vasarai – vēl būt un just
Šīs žilbinošās gaismas spēles,
Vēl blāzmojošos atspulgus.
No tik daudz vasarām tik karstām,
Tik tveicīgām – jau krāts un krāts
Tik daudz to žilbinošo mirkļu
No gaismas spēlēm mūžībā.
Tik pateicīgs es esmu Dievam,
Ka piedalos aizvien vēl tā,
Kā svētceļnieks uz rudens pusi
Šai dzimtās zemes vasarā.*

*Tu esi tāds – no jūras tikko nācis,
Ne apslīpēts, ne kādā formā kļauts,
Tik tikko rieta saulē zaigot sācis,
Ar brūno aļģu loku cieši skauts.*

*Un tavā lāsumā, kas skatus saista,
Kā smalka dzīsla sārta plaisa stīdž –
Tur pasvītrots tavs savdabīgais
skaistums,
Ar dabas roku tevi ierakstīs.*

*Simts citu graudu var tev līdzās
salikt,
Var tevi slīpēt, formu važās kļaut,
Bet vienmēr savs tu visur spēsi
palikt,
Ar sārto plaisu dzidrais dzintar-
grauds!*

Vēlaties uzzināt par tautiešiem Lielbritānijā? www.latviesiem.co.uk

MUMS RAKSTA

Esmu norūpējies

Vēstule Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdim Gunāram Kūtrim

Sagaidāmais nejaukums ir tik liels, ka to novērst varētu vienīgi Jūsu aktīva darbība.

Nedienas ir ar mūsu valsts pamatlikumu – Latvijas Republikas Satversmi. Satversmei drīz varēsīm svinēt jubileju, bet tās iespieddarbu neviens nevēlas vai nespēj sakārtot. Vispirms vērsos pie it kā vērā ņemamākā konstitucionālās likumdošanas speciālista - Latvijas Universitātes lektora Jāņa Plepa. Plepa kungs mani uzklāusīja un izteica visbirokrātiskāko priekšlikumu – man

jānosūta viņam pilnīgs kļūdu saraksts. Vai persona, kas augstskolā māca studentus, nevar pati noteikt kļūdas?

Vērsos Latviešu valodas aģentūrā. Kāda jauka dāma paskaidroja, ka likumdošana nav viņu iestādes funkcija, bet pamatlikumā ar mazo burtu ierakstītais Ministru prezidenta amata nosaukums neesot tā vērts, lai uztrauktos.

Saeimas priekšsēdei Solvitai Ābolīņai pirms laika Saeimā nodevu vēstuli, kam pievienoju 2012. gada aprīlī Saeimas Kance-

lejas izdoto brošūru „Latvijas Republikas Satversme. Kārtības rullis”. Ar sarkanu tinti atzīmēju tur atrastās 94 dažāda rakstura kļūdas, nepilnības vai juridiskā slenga izteicienus. Solvitas kundze atbildes vēstulē taisnojās, ka viņas galvenā uzmanība vērsta uz likuma burtu, ne uz gramatiku. Vēstulē bija arī piebilde, ka viņa darbiniekiem devusi uzdevumu kļūdas (lūdzu, nesmejieties, šeit jāraud) pilnveidot.

Tomēr galvenā problēma slēpjas dziļāk. Savulaik Valsts prezi-

dents skolniekiem, labāko politisko sacerējumu autoriem, dāvāja piemiņas balvu – skaistu un dārgu grāmatu ar valsts pamatlikuma tulkojumu astoņās valodās. Par tur redzamajām tulkojumu nesaskaņām un, manuprāt, kļūdām rakstīju agrākajam Valsts prezidenta juridiskajam padomniekam Edgaram Pastaram un Līgai Krapānei.

Lielākais neglītums var notikt tad, kad Rīga būs Eiropas kultūras galvaspilsēta, bet gadu vēlāk Latvija būs Eiropas Savienības

prezidējošā valsts. Tad Valsts prezidenta dāvātais, kļūdām un pārpratumiem bagātais izdevums nonāks pasaules aprītē. Latvijas nesakārtotais pamatlikums apceļos pasauli.

Nepieļaušu apkaunot savu Dzimteni. Ja likumā noteiktajā laikā nesaņemšu izsmeļošu atbildi par turpmākajām iesējām un rīcību sakārtot Satversmes iespiesto tekstu, vērsīšos Eiropas Cilvēktiesību tiesā.

Ar cieņu, veiksmi vēlot,
Uldis Priede

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Stājas spēkā

Pilsonības likuma grozījumi

Otrdien, 1. oktobrī, spēkā stājas 9. maijā Saeimā pieņemtie Pilsonības likuma grozījumi. Ar tiem tiks sakārtoti līdz šim nereti par strīdīgiem uzskatītie dubultpilsonības jautājumi.

Top Satversmes preambula

Saeimas Juridiskās komisijas paplašinātā sēdē Andrejs Judins (*Vienotība*) sacīja: „Ja mēs nevaram vienoties, kādā valstī mēs dzīvojam, tad to ir svarīgi nostiprināt Satversmē.” Viņš, tāpat kā vairākums klātesošo deputātu, konceptuāli atbalstīja Satversmes preambulu, kuŗas izvērsto tekstu piedāvāja Valsts prezidenta Konstitucionālo tiesību komisijas priekšsēdis, ES Tiesas tiesnesis Egils Levits (*attēlā*).

Preambula Satversmei ir nepieciešama, un Egila Levita piedāvātais variants varētu būt tai labs pamats. Tā paplašinātā Juridiskās komisijas sēdē secināja vairākums klātesošo deputātu. Daži tautas kalpi gan pauda bažas, ka priekšvēlēšanu gaisotne nebūtu īstais brīdis virzīt tik būtisku valsts pamatlūkuma papildinājumu.

No 50 valstīm preambula ir 37 valstu konstitūcijās, piecās tās saturs ir ietverts ievadā, bet astoņu valstu pamatlūkumos šādas preambulas nav. Starp tām ir arī Latvija. Levita piedāvātajā projektā ir trīs mērķi — nodrošināt latviešu nācijas pastāvēšanu cauri gadsimtiem, latviešu valodas un kultūras saglabāšanu, kā arī katra cilvēka un visas tautas labklājību. Par nacionālas valsts darbības pamatprincipiem ir minēta demokrātija, tiesiskums, sociālā atbildība.

Diskusijas par Satversmes preambulu paredzēts uzsākt 25. oktobrī ar konferenci, ko Saeimas Juridiskā komisija rīkos kopā ar Latvijas Universitāti, uzaicinot arī konstitucionālo tiesību ekspertus no Igaunijas un Lietuvas. Abās kaimiņvalstīs pamatlūkumā ir preambula, kuŗa ir atspoguļoti valsts izveidošanas apstākļi, mērķi, darbības pamatprincipi, kā arī sabiedrības pamatvērtības.

Mecenāts un mākslas pazinējs Pjotrs Avens - goda doktors

Uzņēmējam, mecenātam, ekonomikas zinātnu doktoram Pjotram Avenam piešķirts Latvijas Universitātes (LU) goda doktora nosaukums. Avens ir arī zināms kā liels mākslas pazinējs un me-

cenāts, kuŗa uzmanības lokā ir arī atbalsts izglītības jomā gan Latvijā, gan Krievijā.

Jaunais goda doktors tika sveikts LU Senāta svinīgajā sēdē, kas notika par godu LU 94. gadskārtai.

LU goda doktora nosaukums Maskavas Ekonomikas augstskolas profesoram Avenam piešķirts par viņa zinātnisko un praktisko ieguldījumu Latvijas attīstībā un sadarbībā ar Krieviju, kā arī par atbalstu LU.

Lestenes dievnamam veltīta zelta monēta

Latvijas Banka laidusi klajā Lestenes dievnamam veltītu zelta monētu. Šī monēta nav piemiņas zīme zaudētam šedevram, tas ir aicinājums sabiedrībai un katram cilvēkam palīdzēt Latvijas izcilākā baroka dievnama atgūšanā, sadziedēt dziļās kara un padomju varas cirstās brūces Lestenei.

Monētas „Ak, svētā Lestene!” grafisko dizainu veidojis Laimonis Šēnbergs, bet ģipša modeli - Ligita Franckeviča. Monēta kalta Lietuvas kaltuvē *Lietuvos monetų kalykla*. Uz monētas redzami divi baznīcas altāra elementi - eņģeļa galviņa un akanta lapu vijums altāra sānu dekorā. Zelta monēta atgādina Lestenes baznīcas izcilo mākslas vērtību un simboliski iezīmē tēlniecības meistara Nikolausa Sēfrensa bagātīgi zeltīto kokgriezumu greznību.

Valsts prezidents par eiro ieviešanu

Valsts prezidents Andris Bērziņš intervijā biznesa ziņu dienestam *Bloomberg* runāja par eiro ieviešanu Latvijā. Prezidenta ieskatā eiro ieviešana Latvijā ir praktisks lēmums, kas nāks par labu valsts ekonomikai un uzņēmējdarbībai. „Mēs esam labā pozīcijā. Mūsu kaimiņi igauņi jau ir ieviesuši eiro. Mēs analizēsim viņu pieredzi naudas maiņas procesā, ņemsim vērā viņu kļūdas un problēmas. Mēs esam pieņēmuši praktisku lēmumu. Business to atbalsta. Tas ir labi biznesam, tostarp nebūs vairs nepieciešama valūtas maiņa. Koncentrēšanās uz eksportu ir vienīgais veids, kā panākt mūsu mazās ekonomikas izaugsmi,” norādīja Bērziņš.

Niks un Jorans latviski dzied „Paldies latiņam”

Laikā, kad televīzijā skatāmas maigi saudzējošas reklāmas par to, kā eirozona pievienojas Latvijai, tīmeklī popularitāti ieman-

tojusi dziesmiņa ar nosaukumu „Paldies latiņam”, kuŗa divi puīši mūzikāli pateicas šai monētārajai vienībai.

Īsā laikā dziesmu *YouTube* video krātuvē noskatījušies jau vairāk nekā 12 000 cilvēku, un daudzi arī izteikuši atbalstu kompozīcijai un tās autoriem.

Dziesmu sacerējuši divi puīši Niks un Jorans, kuŗu dueta nosaukums ir „Ārzemnieki”. Duets par savām mājām sauc Londonu, Oksfordu, Bochumu, Brēmeni un Rīgu.

Savu grupu puīši tīmeklī pieteikuši šādi: „Mēs esam divi ārzemnieki, kuŗi iemācījušies latviešu valodu viena gada laikā. Protams, ar kļūdām, bet pietiek, lai piepildītu šo logu. Mūsu nosaukums ir „Ārzemnieki”, arī tieši tāpēc, ka mums patiesībā ir vienalga, kas ir ārzemnieks, - pilsonis vai nepilsonis. Svarīgs ir viss kaut kas.”

Viss sākās ar lasi, kas šodien man varbūt vēl kabatā mētājas, un stārķis, kas draugos ar sēni un skudru, par dzīvi šo bēdājas. Paldies latiņam, paldies latiņam, lā-lā-lā, savā dziesmiņā dzied Niks un Jorans.

Latvijas iedzīvotāju atbalsts ES augs, bet...

Tālākā perspektīvā Latvijas iedzīvotāju noskaņojums par labu valsts dalībai Eiropas Savienībā (ES) pieaugs, taču tas nenotiks pats no sevis, intervijā aģentūrai LETA saka Latvijas vēstniece ES Ilze Juhansone.

Ilze Juhansone

Vēstniece desmitajā gadadienā, kopš Latvijas iedzīvotāji tautas nobalsošanā pārliecināti atbalstīja Latvijas dalību ES, uzsver, ka vienotā Eiropa Latvijai ir daudz devusi, bet politiķi un ierēdņi nav pratuši izstāstīt un runāt par lēmumiem, kas tiek pieņemti ES.

Vācu studenti praksē Saeimā Studenti no Vācijas Melānija Franka un Sebastians Reiters 27. septembrī beidza praksi Saeimā. Mēneša laikā stažieriem bija ie-

spēja iegūt materiālus saviem pētnieciskajiem darbiem un iepazīt mūsu parlamenta un deputātu darbu.

Melānija Franka un Sebastians Reiters

Vācu jaunieši atzīst, ka deputāti līdzējuši gūt pilnīgi jaunu ieskatu un vērtīgas atziņas par viņus interesējošām tēmām, kā arī vairāk uzzināt par Latviju. Studentiem bijusi iespēja klātienē iepazīt to, par ko viņi iepriekš tikai lasījuši grāmatās un rakstījuši savos darbos.

Latvija un Austrumtimora nodibina diplomātiskās attiecības

Beidzot savu dalību ANO Ģenerālās asamblejas 68. sesijā, ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs tikās ar Austrumtimoras Demokrātiskās Republikas ārlietu un sadarbības ministru Žozē Luisu Guterešu. Ministri parakstīja kopēju komūnikē, nodibinot Latvijas un Austrumtimoras diplomātiskās attiecības.

Pabriks apbalvo NATO ģenerāli

Aizsardzības ministrs Artis Pabriks apbalvoja NATO spēku Eiropā virspavēlnieka vietnieku ģenerāli seru Ričardu Širefu (*Sir Richard Shirreff*) ar „Atzinības goda zīmi” par ieguldījumu un sniegto atbalstu Latvijas aizsardzībai un drošībai.

Foto: Aizsardzības ministrija

Ģenerālis sers Ričards Širefs ir devis nozīmīgu ieguldījumu Ziemeļatlantijas alianses attīstībā un NATO solidaritātes stiprināšanā, kā arī sekmējis un atbalstījis apmācību *Steadfast Pinnacle* un *Steadfast Pyramid* mācību norisi Latvijā, kas ir spilgts NATO redzamās klātienē apliecinājums. Ģenerālis Širefs ir tieši saistīts ar Latvijas pienesumu Afganistānas drošībai, jo viņam bija vadošā loma NATO operācijas Afganistānā īstenošanā.

Ādažu poligonā notiek mācības „Zobens”

Ādažu poligonā sākušās mācības „Zobens”, kuŗas piedalās apmēram 1300 karavīru un zemesargu, un tās ilgs līdz 4. oktobrim.

Mācību dalībnieki pilnveidos iemaņas konvencionālu operāciju veikšanā, bataljona sastāvā izdarot uzbrukumu, kā arī aizsardzības un aizkavēšanas operācijas.

Bažas par Zapad 2013 militārajiem manevriem

Saeimas Nacionālās drošības komisijas sēdē apsprieda Krievijas un Baltkrievijas militārās mācības *Zapad 2013*. Komisijas priekšsēdis Valdis Zatlers (Reformu partija) paziņoja, ka šajās mācībās novērotās aktivitātes ir pretunā ar oficiāli deklarēto mērķi – terorisma apkaņošanu.

„Uz pretunām ar Krievijas oficiāli pausto mācību mērķi norāda gan iesaistītais militārpersonu skaits - vairāk nekā 22 000 cilvēku, gan arī tehnika: smagie ieroči, tanki, raķetes, desantkuģi un zemūdens aizsardzības vienības. Militārie manevri vairāk līdzinās uzbrukuma scēnariju treniņam un pilnveidošanai,” sacīja Zatlers.

Latvija no ES lauksaimniecības budžeta saņems par 58% vairāk

Nākamajā plānošanas periodā Latvija lauksaimniecībai un lauku attīstībai saņems apmēram 2,7 miljardus eiro, kas ir par vienu miljardu jeb 58% vairāk nekā iepriekšējo septiņu gadu laikā. Tā pēc Briselē notikušajām Eiropas Komisijas, Eiropas Parlamenta (EP) un Eiropas Savienības (ES) Padomes pārstāvju sarunām informēja EP deputāte un Latvijas pārstāve EP Lauksaimniecības komitejā Sandra Kalniete (*Vienotība*).

Kalnietes ieskatā panāktā vienošanās ir kompromiss starp daudzajām dalībvalstu interesēm, kuŗas sadūrušās procesa laikā. Visasākās pretrunas radušās jautājumos, kas saistīti ar tiešmaksājumu taisnīgāku pārdali, līdzsvaru starp ražošanu un obligātajiem zaļajiem pasākumiem, tirgus stabilizācijas mehānismiem krīzes apstākļos un atbalsta programām jaunajiem zemniekiem, mazajiem un vidējiem zemniekiem vai sievietēm lauksaimniecēm.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Livonijas balva 2013 vēstniekam Kārlim Eichenbaumam

Latvijas un Igaunijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru organizētajā Igaunijas-Latvijas uzņēmēju biznesa forumā Tallinā uzņēmēji balvu par neatsvepamu ieguldījumu Latvijas biznesa sekmesānā Ziemeļu kaimiņvalstī pasniegda Latvijas vēstniekam Igaunijā Kārlim Eichenbaumam.

Šogad balva tika pasniegta pirmoreiz. Turpmāk Livonijas balvu personības, kuŗu ieguldījums Latvijas uzņēmējdarbības veicināšanā Igaunijas tirgū būs neatsvepams, iegūs ik gadus. Livonijas balvas pasniegšanu iniciēja Igaunijā strādājošie Latvijas uzņēmēji.

Milzīga interese par Pasaules koŗu olimpiādu Rīgā

Pasaules koŗu olimpiādas organizētāji ziņo, ka Pasaules koŗu olimpiādei, kas nākamgad jūlijā notiks Rīgā, reģistrējušies jau 260 koŗi no 41 valsts, tostarp 100 koŗi no Latvijas.

Vācijas kultūras organizācijas *Interkultur* pārstāvji atzīst, ka tā ir nebijusi liela interese par kādu no gaidāmajām koŗu olimpiādām. Gatavojoties iepriekšējai Pasaules koŗu olimpiādei 2012. gadā ASV, agrās reģistrēšanās iespēju bija izmantojuši četrreiz mazāk koŗu. Reģistrēšanās dalībai Pasaules koŗu olimpiādā Rīgā turpināsies līdz 1. decembrim, un organizatori prognozē, ka kopumā dalībnieku skaits varētu sasniegt 400 kopas. Patlaban viskuplāk reģistrējušies koŗi no Ķīnas, Krievijas, Dienvidafrikas Republikas, ASV, Indonēzijas un Vācijas. Dalību jau tagad apstiprinājušas kopas arī no valstīm, kas iepriekš nav bijušas pārstāvētas koŗu olimpiādā, – Kenija, Jordānija, Gibraltārs. Koŗi kopumā sacentīsies 29 konkursa kategorijās, un agrās reģistrēšanās rezultāti liecina, ka populārākās ir sakrālās mūzikas, bērnu, folkloras un kameramūzikas kategorijas.

Latviešu komponistu mūzika festivālā Varšavā

Starptautiskajā mūsdienu mūzikas festivālā "Varšavas rudens" notika koncerts "Jaunā mūzika no Latvijas". Koncertā atskaņoja latviešu komponistu Imanta Zemzara, Pēterā Plakida, Maijas Einfeldes, Ērika Ešenvalda, Mārites Dombrovskas, Santas Rānietes, kā arī poļu komponista Vitolda Ļutoslavskā kompozīcijas. Atskaņotāji bija mākslinieki no Latvijas – Egīls Šēfers (klarnete), Toms Ostrovskis (klavieres), *Spīķeru String Quartet* – Marta Spārniņa (vijole), Antti Kortelainenena (vijole), Ineta Abakuka (alts), Ēriks Kirsfelds (čells). Ievadvārdus teica Latvijas Mūzikas informācijas centra direktore Ināra Jakubone. Koncertu rīkoja Polijas Komponistu savienība un Polijas Mūzikas informācijas centrs ar Latvijas vēstniecības Varšavā atbalstu. Māksliniekus, organizātorus un klausītājus klātienē sveica Latvijas vēstnieks Polijā Ilgvars Kļava.

Latvijas mūzikā festivālā „Varšavas rudens”

Tradīcijām bagātais festivāls "Varšavas rudens" dibināts 1956. gadā un ir vienīgais starptautiska ranga mūsdienu mūzikas festivāls Polijā, kur daudzu gadu desmitu garumā bija vienīgais šāda veida sarīkojums Centrālajā Eiropā un Austrumeiropā.

LU jāiekļūst pasaules vadošo universitāšu reitingā

Latvijas Universitātei (LU) ir jāturpina kāpums pasaules vadošo universitāšu reitingā, LU Senāta 94. gadadienas svinīgajā sēdē uzsvēra LU rektors Mārcis Auziņš. Pirms vairākiem gadiem LU bija definējis sev mērķi iekļūt pasaules vadošo universitāšu vidū. Nesēn saņemta ziņa, ka LU ir vienīgā no Latvijas augstskolām, kas pirmo reizi Latvijas vēsturē ir iekļauta vadošo pasaules universitāšu reitingos. Tas nozīmē: starptautiskā augstākās izglītības sabiedrība ir atzinusi, ka LU ir apmēram piecu procentu labāko pasaules universitāšu vidū, norādīja Auziņš. To augstskola ir panākusi ar kopīgu darbu, uzsvēra rektors. Starptautiska atzinība saņemta ne tikai reitingu ziņā, bet šādu ievēribu izpelnījušies arī vairāki LU darbinieki, piemēram, asociētais profesors, kvantu fiziķis Vjačeslavs Kašče-

jevs nesēn Ķīnā notiekošajā Pasaules Ekonomikas forumā saņēmis augsta prestiža apbalvojumu zinātnē. LU rektors slavēja ne tikai sasniegumus zinātnē, bet arī universitātes kultūras dzīvi, piemēram, mākslinieciskās kopas. Pie sasniegtā apstāties nedrīkst, un nākotnē reitingos ir jāturpina kāpums vēl augstāk, uzsvēra Auziņš.

Sēdes laikā tika sveikts jaunais LU goda doktors, Maskavas Ekonomikas augstskolas profesors Pjotrs Avens. LU goda doktora nosaukums Avenam piešķirts par viņa zinātnisko un praktisko ieguldījumu Latvijas attīstībā un sadarbībā ar Krieviju, kā arī par atbalstu LU.

Vēstnieks Nīderlandē un LIAA pārstāve apmeklē Utrechtu

Latvijas vēstnieks Nīderlandē Māris Klišāns un LIAA (Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra) pārstāve Rita Rozīte darba vizītē apmeklēja Utrechtu, tikās ar starptautiskās sadarbības nodaļas pārstāvjiem un pārrunāja abu valstu līdzšinējo ekonomisko sadarbību, kā arī iespējamo sadarbību nākotnē. Klišāns tikās arī ar pilsētas mēru Aleidu Volfseunu un pārrunāja ekonomiskās sadarbības, investīciju piesaistes iespējas, kā arī iepazīstināja pilsētas vadītājus ar Latvijas politiskajām, ekonomiskajām un makroekonomikas aktualitātēm. Utrechta reģionam prioritārās nozares ir: celtniecība, transports, pārtika un lauksaimniecība, kā arī interaktīvo spēļu industrija. Latvijai jau ir bijusi veiksmīga sadarbība šajā jomā, jo pavasarī LIAA organizēja semināru Latvijā interaktīvo spēļu veidotājiem, kuŗā uzstājās Nīderlandes Spēļu asociācijas priekšsēdis no Utrechta.

Vēlas attīstīt sadarbību ar Latviju

Latvijas vēstniece Beļģijā Lelde Līce-Līcite oficiālā vizītē apmeklēja Austrumflandrijas provinci Flandrijas reģionā un tikās ar provinces gubernātoru, amatpersonām, kas atbildīgas par provinces ekonomisko un kultūras sakaru veicināšanu, kā arī tikās ar uzņēmējiem un kultūras iestāžu pārstāvjiem, kuŗiem ir interese veidot sadarbību ar partneriem Latvijā. Vizītē piedalījās Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras pārstāve Nīderlandē Rita Rozīte.

Tikšanās laikā vēstniece ar amatpersonām apsprieda ekonomisko un tūrisma sakaru veicināšanu starp Latviju un Austrumflandrijas provinci, kā arī provinces un Latvijas kultūras institūciju sadarbību dažādu kultūras projektu veidošanā, to-

starp Latvijas mākslinieku dalību Austrumflandrijas provincē notiekošajos mūzikas un mākslas festivālos. Sarunu partneri interesējās par Latvijas jaunās Nacionālās bibliotēkas projekta realizēšanas gaitu. Interesanti, ka līdzīgs projekts tiks plānots arī Ģentē. Vēstniece apmeklēja Ģentes tēlotājmākslas muzeju, ar kuŗu uzsāktas sarunas par mākslas izstādes veidošanu Ģentē 2015. gadā.

Oslo apskatāmi mākslas darbi no Latvijas

Henija Unstada mākslas centrā (*Henie Onstad Kunstsenter*) Norvēģijā, Oslo priekšpilsētā Hovikoddenē, atklāta izstāde "Elektromagnētisms - modernisma māksla Ziemeļeiropā: 1918-1931" (*Electromagnetic - Modern Art in Northern Europe, 1918-1931*). Izstādes atklāšanā piedalījās Latvijas vēstnieks Norvēģijas Karalistē Indulis Ābelis un Latvijas Nacionālā mākslas muzeja direktore Māra Lāce. Latviju ekspozīcijā pārstāv 24 darbi, tostarp kubisma klasiķu Aleksandra Beļcovas, Ģederta Eliasa, Jēkaba Kazaka, Ludolfa Liberta, Oto Skulmes, Ugas Skulmes, Niklāva Strunkes, Romana Sutas, Erasta Šveica, Valdemāra Tones un pasaulslavenā konstruktivista Gustava Kluča darbi no Latvijas Nacionālā mākslas muzeja, Ģederta Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzeja krājuma, kā arī no privātām kolekcijām. Pirmo reizi Latvijas klasiskā modernisma paraugi tiek eksponēti kopā ar Dānijas, Igaunijas, Lietuvas, Norvēģijas un Zviedrijas mākslu. Izstādes kurātores ir franču mākslas zinātniece Gladī Fabre, 20. gadsimta sākuma modernisma speciāliste, kuŗa labi pārzina arī latviešu autoru daiļradi.

Minskā svin eposa „Lāčplēsis” 125. gadskārtu

Latvijas vēstnieks Baltkrievijā Michails Popkovs Minskas Draudzības namā atklāja apaļā galda diskusiju, kas veltīta Andreja

Pumpura eposam "Lāčplēsis".

Uzrunājot diskusijas dalībniekus, vēstnieks sniedza ieskatu par Andreju Pumpuru un viņa slavenāko darbu, kas kļuvis par latviešu tautas eposu. Popkovs pauda gandarījumu, ka eposa gada diena tiek svinēta arī Baltkrievijā, pateicās sarīkojuma organizātoriem par ieguldījumu Latvijas un Baltkrievijas kultūras

sakaru veicināšanā. "Lāčplēša" 125. gadskārtai veltīto sarīkojumu vadīja baltkrievu dzejnieks un tulkotājs, biedrības „Baltkrievija-Latvija” priekšsēdis Sergejs Paņiņņiks, ar priekšlasījumiem uzstājās Baltkrievijas Valsts universitātes un Grodņas universitātes (Baltkrievija) filologi. Apaļā galda diskusijā piedalījās arī latviešu diasporas pārstāvji.

Novembrī Latviju apmeklēs

un sniegs vairākus koncertus pasaulē atzītais mūziķis un komponists Tito Parišs no Portugāles.

Pasaulē atzītais Kaboverdes dziesminieks Tito Parišs viesosies Latvijā ar īpašo programmu "Tito Dzied Sezariju", kas ir veltījums Sezarījam Evorai. Koncerti notiks 16. novembrī koncertzālē "Baltais flīgelis" Siguldā 17. novembrī kultūras centrā "Bergi" Gaŗkalnē un 18. novembrī kultūras pili "Ziemeļblāzma", kur koncerta īpašā viesņa būs izcilā poļu mūziķe Anna Marija Jopeka.

Tito Parišs mūziķa gaitas sācis deviņu gadu vecumā, kad pievērsies mazās *cavaquinho* ģitaras spēlei, vēlāk - akustiskajai ģitarai un bassģitarai. Devīnpadsmit gadu vecumā Parišs tika uzaicināts uz Lisabonu spēlēt grupā *Voz de Cabo Verde*.

Rīgas Sv. Jēkaba katedrāles ērgelēm 100 gadu

Rīgas Sv. Jēkaba katedrāles ērgelju 100 gadu jubileja tika svinēta ar koncertu "Rīgas Svētā Jēkaba katedrāles ērgelēm -100!". Pirms koncerta notika svētdienas dievkalpojums, kuŗā laikā skanēja katedrāles ērgelnieku Ingusa Kokina, Jūlijas Jonānes un ilggadējā katedrāles draudzes ērgelnieka Andreja Puriņa spēle, kā arī Sv. Jēkaba katedrāles jauktā koŗa balsis. Pēc dievkalpojuma koncertā piedalījās Latvijā un Eiropā atzīti mākslinieki, atskaņojot skaņdarbus ērgelēm, kā arī ērgelēm ar trompēti un balsi. Koncertā piedalījās ērgelnieces Ilona Birģele un Diāna Jaunzeme, kā arī Leons Meinarts (trompēte) un Nacionālās operas soliste Evita Zālīte (soprāns).

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Apjukušais un apķērīgais

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Tradicionālajā *TIME-100* sarakstā Baraks H. Obama joprojām skaitās visietekmīgākais cilvēks pasaulē. Taču šķelmīgais liktenis jeb, kā man patīk izteikties, vēstures greizais smīns reizēm izspēlē jokus un jauc šādu sarakstu sastādītāju rēķinus. Tās trīs nedēļas - no š. g. 21. augusta līdz 10. septembrim - lika Amerikas Savienoto Valstu 44. prezidentam te piesarkt, te nobālēt un daudziem miljoniem vienkāršu un ne tik vienkāršu maizes ēdāju laupīja naktsmienu un sašķobīja priekšstatus par notikumu loģisko secību.

Pirmoreiz vienas paaudzes laikā pret civiliedzīvotājiem tika lietoti ķīmiskie ieroči - un ASV ar šo izaicinājumu netika galā. Baraks H. Obama teju, teju bija

gatavs ar precīzām raķešu zālēm parādīt Bašaram Hafeza dēlam Asadam, ka šādi noziegumi nepaliek nesodīti, tad pats nobijās no savas izlēmības un (jāatzīst, līdz ar miljoniem citu) no tā, kas šādam triecienam šādā reģionā varētu sekot un ko neviens nevarēja paredzēt. Obama noseboja "pārsteiguma efektu" un vērsās pie savām 535 gudrajām galvām - kongresmeņiem un senātoriem pēc padoma un psiholoģiska glābīņa.

Baraks H. Obama, kuŗam savas prezidentūras pašā sākumā "tikpat kā par neko" tika piešķirta Nobela Miera prēmija, pagalam apjuka - un te nu, apķērīgi izmantojot ASV valsts sekretāra Kerija cita starpā nomurminātu teikumu, pasaules notikumu virzības grožus satvēra Vladimirs V. Putins, pasviežot Obamam glābšanas riņķi: lai

Asads saskaita un nodod starptautiskai inspekcijai savus indīgās gāzes tvertņu krājumus.

Atvieglējuma nopūta, ko izdveša miljoniem ļaužu, bija labi sadzirdama, un Krievijas Federācijas faktiskais patvaldnieks, kuŗam nav jāreķinās ne ar kādām likumdevēju palātām, nu varēja gozēties uz pasaules skatuves kā imperators, kas "zina sev cenu", kaut gan mūsdienu Krievija, kā man necik sen nācās atgādināt, kaut liela būdama, nav lielvalsts, un ar ASV tā isti mēroties spēkoties nevar.

Pēc tām drudzainajām trijām nedēļām Rietumu pasaulē vērojams tāds kā uzmanības un arī modrības atslābums. Sīrijā sirmgalvji, sievietes un bērni joprojām mirst, sprāgstot visparastākajām, konvencionālajām bumbām, raķetēm un šaviņiem, taču šī pilsoņkaŗa iznākums joprojām ir neskaidrs, un tikmēr Irā-

nas jaunais prezidents Ruhani cenšas apburt Rietumus ar savu samierniecisko stilu un gatavību visu mierīgi pārrunāt, jo kodolenerģija paredzēta medicīnai, un lūdzam neuztraukties.

Un, kamēr Obama pierādījis, ka viņš nav izlēmīgs, un Putins apliecinājis, ka spēj ietekmēt notikumus Tuvajos Austrumos, šajā reģionā, kuŗa stratēģiski svarīgā nostūrī mīt šo rindiņu rakstītājs, sāk veidoties jauna, līdz šim neredzēta ass jeb koalīcija, kas sevi nerekļāmē, bet pa klusam eksistē un darbojas, pārāk nepaļaudamās uz Obamu un neticot "godīga arbitra" lomai, ko spēlē Putins. Izraēlai tagad ir kopīgas intereses ar Ēģiptes faktisko līderi - ģenerāli Abdelfatachu al Sisi, Sauda Arabijas karaļnamu un naudīgajiem, jaudīgajiem apkārtējiem emirātiem. Tādējādi mans "cionistiskais veidojums"

nokļuvis vienā ierindā ar valstīm, kas veido sunītu fronti pret šītiem, kuŗu balsts ir Irāna, kas savukārt stutē Asada klanu Sīrijā un organizāciju *Hezbollah* Libānas dienvidos, kuŗas rīcībā ir raķetes, kas spēj sasniegt Telavīvu.

Ja arī Putinam šoreiz piešķirs Nobela miera prēmiju (viss var gadīties), lai Vladimirs Vladimirovičs nepiepūšas: kā amerikāņu laikrakstā *USA Today* norāda analītiķis Ilans Bermans, Krievija ātri tuvojas pamatīgai pārvērtībai (*a monumental transformation*), kas solās būt tikpat dziļa kā Padomju Savienības sabrukums (*coollaps*) pirms diviem gadu desmitiem. Analītiķis Bermans, kas ir *American Foreign Policy Council* viceprezidents, nupat laidis klajā grāmatu ar virsrakstu *Implosion: The End of Russia*.

Vai šī prognoze piepildīsies?

Franks Gordons

Tornado veļas baļļā

Nākamā gada budžets ir iesniegts Saeimā, valdība šobrīd vēl ir savā vietā, bet skaidrs, ka diskusijas par budžetu un partiju prasības (kas jau nodēvētas par ultimātiem), tik vienkārši nerimsies.

Protams, nākamā gada budžeta sastādīšana un pieņemšana nekad un nekur nav notikusi bez diskusijām, strīdiem un runām par valdības iespējamo demisiju. Finanču ministrs Andris Vilks jau ir sacījis, ka ar budžetu nav pilnīgi apmierināts neviens, bija jāpanāk daudz politisku kompromisi, bet arī tas nav nekas neparasts vai ārkārtējs. Ministrs, protams, sacīja, ka cer - Saeimas deputāti būs prāgmatiski un respektēs valdības darbu nākamā gada budžeta sagatavošanā. „Budžets ir labs un sabalansēts, un to vajadzētu akceptēt pēc iespējas drīzāk. Ministriem un ministrijām budžeta vasara bija gaŗa un karsta. Deputātiem to vajadzētu respektēt,” saka ministrs.

Tik tālu viss ir saprotami un nepārkāpj normālu budžeta veidošanas un pieņemšanas procesu. Tomēr vēlēšanu tuvums šoreiz ir atsedzis, manuprāt, „aizkulišu politikas” aprises, kuŗas gan bija nojaušamas, bet ne bija labi redzamas.

Kā zināms, Nacionālā apvienība (NA) prasīja finansējumu kultūrai, demografijas jautājuma risināšanai un pieprasīja pārtraukt uzturēšanās atļauju tirgošanu. Par pirmajiem diviem jautājumiem ir izdevies panākt vienošanos - gan ar kompromisiem demografijas finansēšanā, bet neapšaubāmi ir tas, ka bez šī „ultimāta” nebūtu panākts pat tik daudz. Sarežģītāk ir ar

uzturēšanās atļauju izsniegšanas pārtraukšanu. Varu tikai vēlreiz atkārtot, ka pašlaik veids, kā uzturēšanās atļaujas tiek tirgotas, nekāds lielais un nopietnais atspazs ekonomikai nav. Pārsteidz, ka NA prasīja vispār pārtraukt uzturēšanās atļauju izsniegšanu, pat neapsprīžot ideju, ka pašreizējo kārtību var mainīt tā, lai tautsaimniecībai tomēr tiktu ievērojams labums. Galu galā šādu politiku - uzturēšanās atļauju izsniegšana pret ievērojamu ieguldījumu tautsaimniecībā - īsteno daudzas valstis. Protams, jautājumā par uzturēšanās atļaujām sākās ļoti karstas diskusijas, un kļuva skaidrs: ja NA neatkāpsies no sākotnējās nostādnes - vai nu šo atļauju vairs nav un mēs budžetu atbalstām, vai neatbalstām budžetu, un tad acīmredzot valdība krīt. Laika gaitā NA tapa aizvien piekāpīgāka, jo kļuva labi redzams, ka viņu vietu ir gatava ieņemt Latvijas Zaļo un Zemnieku savienība (ZZS). NA pat bija spiesta atzīt, ka vairāki koalīcijas partneru priekšlikumi ir saprātīgi un grūti tos noraidīt.

Grūti teikt, kā šī spēkošanās beigsies, jo, no vienas puses, aiziet no valdības gadu pirms vēlēšanām nav visai prātīgi, bet, no otras puses, atkāpšanās no saviem vārdiem arī neizskatās labi. Vērojot diskusijas par uzturēšanās atļaujām, neviļus prātā nāk jautājums - kāpēc šis NA priekšlikums ir tik nepilnīgs un kategorisks? Mēs tomēr dzīvojam atvērtā pasaulē, un nav iespējams norobežoties tā, ka Latvijā iebrauc tikai tūristi, bet uzturēšanās atļaujas ir kaut kas ārkārtējs un izsniedzamas tikai ārkārtas gadījumos. Vārbūt tas skan ciniski, bet ir skaidrs - ja cilvēki no Krievijas, Ķīnas, Ka-

zachstānas, Turkmenistānas ļoti gribēs iegūt uzturēšanās atļaujas Latvijā, viņi atradīs legālu veidu, kā to izdarīt, bet jau bez ieguldījuma tautsaimniecībā. Galu galā bijušo komunistisko valstu iedzīvotāji ir izdomas bagāti un aplinku gājienu izgudrošana savulaik bija viņu izdzīvošanas pamats. Turklāt ir grūti tomēr saprast, kāpēc tik ļoti jānorobežojas no visa un visiem, - nacionāla valsts taču nenozīmē dzīvot aiz slēgtām durvīm.

Apdraudējumu latviskajai identitātei, manuprāt, rada ne tik daudz uzturēšanās atļaujas, cik mūsu neizlēmība, neprasmē vai negribēšana izmantot likumus un arī savtīgums un personiskās intereses. Iespējams, es kļūdodos, bet izskatās, ka šis priekšlikums tik kategoriskā formā drīzāk ir interešu radīts. Nekustamo īpašumu tirgus un ārvalstu pircēji ir glābiņš ne vienam vien bankrotā priekšā nonākušam uzņēmējam vai tikai cilvēkam, kuŗu krīze ir krietni paputinājusi, bet pircēja Latvijā nav, jo Latvijas iedzīvotāju naudas maciņš joprojām ir plāns un bagātie jau sen ir īpašumus iegādājušies. Savukārt tas nozīmē, ka t.s. maksātspējas administratoriem darba un ienākumu ir un būs vēl mazāk.

Maksātspējas administratori ir atsevišķs stāsts, patiesībā daļa no viņiem ir kā slēgta kasta, kas darbojas savās vai arī kāda pasūtītāja interesēs, bet nepavisam ne valsts vai bankrotējošā uzņēmēja vai cilvēka interesēs. Vēl nesen par to bija publikācijas presē, tieslietu ministrs Bordāns norāda, ka šī sistēma ir jāpārskata un jāsakārto, bet tad iestājās klusums. NA ģenerālsēkretārs ir Aigars Lūsis, kas pagājušajā vasarā kļuva par Ties-

lietu ministrijas parlamentāro sekretāru, bet tagad ir NA ģenerālsēkretārs. Tomēr pats svarīgākais ir tas, ka Lūsis pārstāv vienu no maksātspējas kantiņiem un līdz ar to arī tā intereses. Protams, tas ir pieņēmums, bet šķiet, ka NA darbību daudzus jautājumos nosaka Lūša un acīmredzamā viņa domubiedra, NA līdzpriekšsēža Gaida Bērziņa intereses. Bērziņu pieminu tāpēc, ka, būdams tieslietu ministra amatā, viņš neko sliktu maksātspējas administratoru darba metodēs nesaskatīja. Tāpēc jautājums par NA ir ne tikai par to, vai viņi no valdības aizies, bet arī par to, kuŗš un kā interesēs virza un ietekmē NA politiku.

Interesanti savukārt uzvedas ZZS: pārmaiņus apgalvo, ka budžetu atbalstīs, tad ierunājas, ka neatbalstīs, un tā tālāk. Vienlaikus notiek kaut kādas sarunas ar NA un ZZS cilvēkiem, pa vidu ņemas arī Reformu partija (RP). Savukārt *Vienotību* interesē, tikai kā saglabāt savu varu, un ZZS tai nav nepieņemama kandidātūra valdībā. Visā šajā procesā partijas cita citai nav taupījušas krāšņus izteicienus, un brīžiem tas jau atgādina mājas ķīviņu, kuŗš paguvis nokļūt uz ielas, un lietā tiek likts pat netīrais ūdens no veļas baļļas. Par to visu varētu paraustīt plecus, ja vien šis ķīviņš neapdraudētu Latviju un tās iedzīvotājus. Tāpēc šo brīžiem nožēlojamo „apmainīšanos laipnībām” tomēr nosaucu par tornado. Patiesībā aizvien vairāk šķiet, ka partijas vada savtīgas un personiskas intereses, vai varētu arī sacīt, ka partijas ir tikušas privatizētas un to intereses nosaka ļaužu grupas, nevis partijas vai valsts intereses. Šķiet, arī, ka citādi domājošos partijas ir ie-

mācījušās veikli apkļusināt, jo, piemēram, zinot tieslietu ministra nacionālo un patriotisko nostāju, ir grūti izskaidrot, ko dara, vai, pareizāk, - ko nedara ministrs Jānis Bordāns kaut vai jautājumā par maksātspējas administratoru darbošanos Latvijā.

Tomēr ir arī priecīgas vēstis: otrdien, 1. oktobrī, spēkā stājās **Pilsonības likuma grozījumi**. Tie paredz, ka Latvijas pilsonība ir saglabājama arī pilsoņiem, kuŗi ieguvuši citas Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalsts vai arī NATO dalībvalsts pilsonību. Dubultpilsonība varēs būt arī personai, kas ir ieguvusi tādas ārvalsts pilsonību, ar kuŗu Latvija ir noslēgusi līgumu par dubultpilsonības atzīšanu, kā arī latviešiem, kuŗi ieguvuši Austrālijas, Brazīlijas vai Jaunzēlandes pilsonību. Paredzēts, ka Latvijas pilsonību varēs saglabāt arī tās personas, kas ieguvušas iepriekš nenosaukto valstu pilsonību, ja būs saņemta Ministru kabineta atļauja. Pilsonība saglabāsies arī personām, kuŗas citas valsts pilsonību ieguvušas laulību vai adopcijas rezultātā. No latviešiem un līviem, kuŗu pastāvīgā dzīvesvieta nav Latvijā, pilsonība ir piešķirama tiem, kuŗi ir apliecinājuši savu priekšteču dzīvesvietu Latvijas teritorijā un latviešu valodas prasmi.

Ceru, ka latvieši ārpus Latvijas robežām, kuŗi kādu iemeslu pēc šobrīd nav pilsoņi, par tādiem kļūs, lai mums visiem kopā būtu vieglāk tikt galā ar tornado, kas plosās netīros ūdeņos.

Sallija Benfelde

(Nobeigums)

KUBA UN KOMŪNISMS

Jāna Boļa ceļojums uz Kubu

Kamagvejā mums bija izdevība satikties ar tēlnieci un gleznotāju Martu Himeness. Viņas studijā ir skulptūras cilvēka augumā. Pasaulē pazīstamās mākslinieces darbi izstādīti arī citur pilsētā. Kad vaicāju, vai Marta gleznojuši arī padomju laikā, viņa pasmaidīja un parāda kādu ļoti konservatīvu portretu, teikdama: "Tas apmēram ir viss."

Ka padomju reālisms Kubā nav radis auglīgu zemi, pārlicināmies, apmeklējot mākslinieku koloniju ārpus Santjago de Kubas. Māksliniekiem un viņu ģimenēm par dzīvokļiem un iztiku gādā valdība. Ienākumos par pārdotiem darbiem viņi dalās ar valdību. Neesot nekādu ierobežojumu mākslinieciskai izteiksmei, tomēr zināms respekts esot jāizrāda.

Valodu students Kamagvejā stāstīja par Kubas izglītības sistēmu. Skolas apmeklēšana ir obligāta. Neatkarīgi no ģimenes ienākumiem tā ir bez maksas, ieskaitot augstākās mācību iestādes. Skolēni, tērpušies uniformās ar baltu kreklu un sarkanu kabatas lakačīnu, izskatās kopti un priecīgi.

Daudzu skolu mācības sākas pusseptiņos no rīta un ilgst 12 stundas, lai vecākiem palīdzētu bērnu uzraudzīšanā. Piebērniem, kas nevar skolu apmeklēt, skolotāji nāk mācības sniegt mājās.

Kubā izglītību uztver ļoti nopietni. Katrā pilsētiņā vēl ir skolas mūzikā, dejošanā un citās mākslas nozarēs.

Vaicāju studentam, vai viņš gribētu braukt uz Ameriku. Saprotams, bet tikai viesos. Amerikā, viņa uztverē, galvenais mērķis ir iegūt pēc iespējas vairāk naudas. Students apzinās, ka Kuba nav bagāta zeme, bet ir pārliecināts, ka viņam klāsies labi. Viņš arī tieši pateica, ka neieredz komūnismu.

Komunistu Kubā vēl arvien ar mīlestību tiek pieminēts rakstnieks Hemingvejs. Izrādās, ka viņš Havanas *La Floridita* bārā ne tikvien izdzēris milzu daudzumu *mahitos*, bet privātajā dzīvē ticis pie *dirty old man* titula. Pie savas mājas Havanā Hemingvejs izbūvējis lielu peldbaseinu. Blakus tam - augstu torni, lai novērotu sievietes, kas peldas baseinā. Stāsta, ka agrākai filmu zvaigznei Āvai Gardnerai patīcis peldēties kailai. Martai - vienai no Hemingveja četrām sievām - tas derdzies, un viņa nodomājusi filmu zvaigzni pārmācīt. Paņēmusi no baseina malas Āvas peldmēteli. Taču no pārmācības nekas nav iznācis, jo aktrise mierīgi visā savā dabas skaistumā lēni iesoļojusi mājā, bet Hemingvejs no sava torņa izbaudījis pievilcīgo skatu.

Martas Himeness skulptūras

Satiksmes līdzekļi Kubā ir samērā primitīvi. Cilvēki pārvietojas ne vien ar vilcieniem, bet arī ar mūļiem, zirgiem vai, galvenokārt, ar divriteņiem. Automašīnas redz daudz retāk. Taksometrus var atļauties vienīgi tūristi. Vēl ir jau pieminētie autobusi.

Populārājam ceļošanas veidam, ko Amerikā sauc par *hitchhiking*, Kubā ir savs variants. Ceļotājs ikšķa vietā starp pirkstiem tur un vicina naudas zīmes. Naudas lielums norāda, cik ceļotājs vēlas maksāt. Braucējs tad var izšķirties - ņemt vai neņemt. Braucie-

Kubas transports

nam noteikti gadīsies kāda 60 gadu veca amerikāņu automašīna vai padomju laika *lada* vai *moskvičs*.

Rodas iespaids, ka Kubas pilsētās gandrīz uz katra stūra redzams policists. Varētu pat likties, ka tas ir Kastro paņēmiens, kā mazināt nestrādājošo skaitu. Panākumi tomēr ir, jo Kubā tikpat kā nav noziegumu. Var droši staigāt pa Kubas pilsētu ielām. Havanas ielās netrūkst ubagu, kas var kļūt diezgan uzbāzīgi, bet policija viņiem liek mieru. Pilsētu ielas ir ļoti tīras. Līdz ar ielu slaucītājiem

darbojas vietējās tīrītāju komandas.

Ceļojumā mani visvairāk traucēja kubiešu izvairīšanās runāt par to, kas notiek viņu zemē. Atskaitot jau pieminētās sarunas, par savu dzīvi Kubā neviens negribēja izteikties. Varbūt tās ir bailēs no valdības sankcijām un atbaidības. Bet pamatā, manuprāt, ir daudz kas vairāk. Tā ir viņu lepnuma izjūta. Viņi apzinās, ka ir nabadzīgi. Arī to, ka valdība varētu darīt daudz ko vairāk viņu labklājībai, bet viņi būtu nolādēti, ja to atzītu tādām grīngom kā man.

Atzīmēšanas vērts trijnieks

Pastnieks atnesis no mūsu laikrakstu redakcijas trīs izdevumus, kam katram dažādu iemeslu pēc negribas veltīt ierasto laikraksta lappuses pusi, tāpēc pieskarsimies tiem visiem pie viena.

Inga Ābele, *High Tide* (Paisums), izdevis Ročesteras universitātes ASV daiļliterāru tulkojumu apgāds *Open Letter*, 2013. g., 316 lpp.

Ingas Ābeles romāns *Paisums* iznāca 2008. gadā, un to apcerēju mūsu laikraksta tā gada 39. numurā. Kaut jādama, ka tikai ļoti retais lasītājs tik senus avīzrakstus saglabā, grāmatas iznākšana angļu valodā nerosina jau reiz teikto atkārtot.

Ābeles tekstu tulkojusi Kaija Straumanis (sic!). Mēdz sacīt, ka, gluži kā piloti lidmašīnas visdrošāk nosēdinot savas dzimtas zemes lidlaukos, tā tulkojumi vislabāk padodoties, ja tie ir uz tulkojuma dzimto valodu, nevis no tās. Tomēr mūsdienās pasaule ir pilna latviešu cilmes cilvēku, kuri kādu „svešvalodu” prot, iespējams, pat labāk nekā tēvu valodu.

Kaijas Straumanes angļu valoda ir nevainojama. Bet Ingas Ābeles leksika ir krāšņa un bagātīga. Cilvēkiem, kas mācās kļūt par tulkiem, vai arī tādiem, kuriem daudz brīva laika, varētu šķist rosinoši tulkojumu salīdzināt ar oriģinālu. Uzmetiet aci kaut vai oriģinālā 40. lappusei, kas tulkojumā ir 42.! Vecmātei Ābeles tekstā ir trīs apzīmējumi: vecmāte, vecmamma un mīlome, bet Straumanes tulkojumā tikai divi: *grandmother* un *gran*. Netulkojamā mīlome tā i paliek

nekā īpaši netulkota. Teikumi „Ko tu guli! Celies taču!” tulkojumā pārveidoti uz „Neaizmiedz! Pamosties!”. Kā lai neaizmiedz cilvēks pamostas? Tulkojuma bieži necenšas rakstnieces lakonisko stilu atdarināt, bet precizējot un interpretējot vairāk izplešas. Kur Ābele iztieks ar četriem vārdiem („radnieki uz mirkli izgājuši”), Straumanei vajadzīgi desmit (*all her relatives have stepped out for just a moment*). Taču vēlreiz jāuzsver, ka precīza vienā valodā teiktā neatbilstība otrā valodā teiktajam daļēji rodas valodu īpatnību dēļ un atklājas tikai tādiem urķiem kā šis, kas iedomājies tulkojumu ar oriģinālu salīdzināt. Parastajam amerikāņu lasītājam lasīšana vedīsies viegli un, ja vien viņam drusku prasīgs moderns daiļdarbs būs pa prātam, sagādās tikai prieku.

Grāmatas tapšanu palīdzējis fināncēt Latvijas Literatūras centrs, Valsts Kultūrkapitāla fonds un Latvijas Republikas Kultūras ministrija. Pat tik izplatītā valodā, kāda ir angļu valoda, apgādus, kas paši būtu gatavi uzņemties finānciālu risku, acimredzot grūti atrast.

Children of Siberia (Sibīrijas bērni), *Lietuvas izsūtīto atmiņas*, apgāds „Naujas lankas”, 2013. g., 328 lpp.

Salīdzinājumā ar Dzintras Gekas *Sibīrijas bērnu* četriem mamsējumiem – diviem latviešu un diviem angļu valodā - mūsu brāļu tautas saturā līdzīgais veikums tikai ar četrpadsmit 1941. gada jūnijā uz Sibīriju izsūtītu

bērnu stāstiem ir pieticīgāks. Bet, lai gan latviešu *Sibīrijas bērni* ir publikācija ar milzu dokumentālu vērtību un noder par monumentālu pieminekli padomju nelietībām, lietuviešu izdevumu, taisnību sakot, tūri „techniski” ir vieglāk lasīt. Saturā abu tautu *Sibīrijas bērni* ir stipri līdzīgi, kā līdzīgi bija no centra, no Maskavas abām diktētie līdzīgie likteņi. Pat lietuviešu deportāciju datums bija tāds pats kā mūsējo: 1941. gada 14. jūnijs un četras turpmākās dienas.

Rakstot 2007. gada 38. numurā par Dzintras Gekas *Sibīrijas bērnu* pirmo sējumu, papētīju, vai un kā milzu grūtībās nonākušie latviešu ļaudis meklējuši palīdzību Dievā. Tā kā esam ieraduši lietuviešus uzskatīt par cilvēkiem, kuŗu dzīvē reliģiozitāte ir lielāka loma nekā mūsējā, intere-

santi izdibināt, vai tas atspoguļojas arī viņu *Sibīrijas bērnos*. Jāatzīst, ka īpaši izteikti tas tā nav: tāpat kā latviešiem, tekstā vairāk-kārt figūrē drīzāk runas ieraduma nekā patiesas dievbijības paudēji izteicieni - „paldies Dievam” - un ieraugāma Dieva svētības un pasargāšanas izlūgšanās. Vietumis tomēr parādās katoliskajās tradīcijās (jaunavas Marijas uzrunāšana) un Bībeles stāstos (grūta kāpšana kalnā salīdzināta ar Jēzus kāpšanu Golgātas kalnā) bazētas vietas.

Latviešu *Sibīrijas bērnos* grūti nāksies atrast vietu ar tik daiļliterāru drāmatisma kā lietuviešu grāmatas 248. lappusē: *Uguns gaismā pamanīju, ka*

Atkočaitiene, vārīdama no savas maizes devas zupu, iemet tajā dažus maizes gabaliņus no Kazlauskienes krūzes, kur divsimt grami maizes vārījās divos litros ūdens.

Es pieskāros viņas rokai un jautāju: „Vai tev, dedzīgai katolietei, nav kauna zagt?”

Viņa pagrāba savu trauku un, aizlīdusi atpakaļ līdz guļas vietai, sāka ēdamo alkatīgi rīt. Tumsā bija sadzirdamas tikai šīs rīšanas skaņas.

Vēl tikai iepriekšējā dienā dievbijīgā sievietē bija dziedājuši garīgās dziesmas un ar rožukroni rokā lūgusies barakas klusumā.

Dzirdot viņu lūdzamies, pat Āris bija jautājis: „Tēti, kur ir Dievs?”

„Nav tāda Dieva, Āri,” nodārdēja „ķeizara” balss ledainajā tumsā.

„Mans Dievs, apžēlo viņu, viņš nezina, ko viņš saka,” varēja dzirdēt Atkočaitieni čukstam.

Grāmatas beigās ap 20 lappušu garš pārskats par Lietuvas vēsturi un mūsdienu Lietuvu, kā arī vairāki skaisti attēli krāsās.

Literatūras žurnāls Latvju Teksti, Nr. 4 [14], 2013. g., izdod Latvijas Literatūras centrs ar Valsts Kultūrkapitāla fonda un Rīgas domes finānciālo atbalstu.

Laikam jau aiz tīrās inerces cilvēki Latvijā reizēm žēlojas, ka kultūras dzīve tur iet mazumā un vārgumā, jo, lūk, pārstājis iznākt mēnešraksts *Karogs* un nav vairs kultūras tematikai veltītas iknedēļas avīzes. Tādi sūdzētājiem aizmirst, ka ir taču vēl arvien itin nīpri atsevišķām kultūras nozarēm veltīti periodiski izdevumi.

Eduards Silkalns

Sallija Benfelde

Pārliecība ir galvenais. Otrā saruna

Turpinājums sarunai ar Nacionālās apvienības (NA) līdzpriekšsēdi, 11. Saeimas deputātu Raivi Dzintaru

Ko jūsu apvienība darīs, lai plaša starp varu un cilvēkiem nebūtu tik milzīga?

Mums ir izvēle – vai uz īsu laiku mēģināt, kā aizpildīt tukšo vietu, un nogrimt kopā ar nepopulāru valdību vai vismaz cīnīties par pārmaiņām, lai šī valdība kļūtu populārāka, paveiktu kaut ko stratēģisku, kas vismaz iezīmē citu attīstības virzienu Latvijas valstij. Ja tas neizdodas, tad ir iespējams organizēt jaunu centru, ap ko sabiedrība gribētu pulcēties. Tas varbūt skan ambiciozi, varbūt katra partija iedomājas, ka pati būs tāds centrs, bet mūsu skatījumā Rīgas domes vēlēšanu rezultāti rāda, ka mums ir zināmas morālas tiesības tā domāt (*vēlēšanās NA ieguva 12 vietas, „Vienotība” – 9, „Saskaņas centrs” – 39 – aut.*). Gribētu teikt, ka, iespējams, mums, arī gaidot Saeimas vēlēšanas nākamgad, būs jāmobilizē latviskie spēki.

Tomēr jautājums ir par sistēmu, ko mēdz veidot partijas, un izskatās, ka pirmām kārtām to dara Saskaņas centrs, – cilvēki tiek iesaistīti darbā, no kuŗa viņiem un arī partijai tiek nelikumīgs papildu labums, aiziet viņi nevar, jo tad tiek nodoti tiesībsargājošo iestāžu rokās vai arī viņiem tiek izteikti draudi. Ar cilvēkiem, kuŗi ir iesaistīti šādās schēmās, vairs nav jēgas runāt ne par valsti, ne par politiku. Vai to var mainīt, un kā to izdarīt?

Man nav brīnumnūjiņas, ar kuŗu to mainīt. Ja es zinātu, kā to darīt, tad droši vien ar Nobela prēmiju vien nepietiktu. Tomēr, manuprāt, ir viena vienkārša atbilde: ja tu nevari mainīt pasauli, rūpējies par savu tuvāko apkārtni. Mēs varam lepoties, ka vēlēšanu rezultāti vienmēr tiek sasniegti vismaz ar desmit reīžu mazāku finacējumu nekā citām partijām. Tas nozīmē arī mazāku atkarību no sponsoru naudas un iespēju rīkoties neatkarīgi no finanču apstākļiem. Protams, nav iespējams rīkoties pilnīgi neatkarīgi no finacējuma, bet rokas ir sasaistītas daudz mazāk. Brīdī, kad kaut kādas naudas barotavas tiek noslēgtas, izrādās, ka tas spēks patiesībā ir liels vājums un tādi cilvēki vairs nav spējīgi konkurēt bez naudas. Nav cita ceļa kā nedot iespēju tādu „sistēmu” cilvēkiem iegūt vēlēšanās lielu balsu skaitu.

Kā to panākt?

Neaizmirst savu isto darba devju. Ja, esot pie varas, tiks domāts tikai par cipariem un kā noturēt līdzsvaru amatu ziņā, kā ieviest eiro un izpildīt Māstrichtas kritērijus, kas varbūt ir svarīgi, bet nav tas, ar ko dzīvo cilvēki, tad nevajag sūkstīties, ka viena vai otra oligarcha cilvēki gūst labus rezultātus.

Kā vērtējat kultūras ministres darbu, vai tas tiešām bija ļoti profesionāls un pozitīvs, un vai viņas demisijas pieprasījums bija vairāk politisku iemeslu, nevis profesionālu trūkumu izraisīts?

Argumenti par neaizstājamo, spožo un profesionālo vairāk

gan izskanēja attiecībā uz Operas direktoru Andreju Žagaru, ko kultūras ministre Žaneta Jaunzeme-Grende bija atlaidusi. Mūs sanikvoja un lika domāt, cik ļoti var mānīt cilvēkus, cik ilgi var rādīt balto un teikt, ka tas ir melns, un otrādi, bija tas, ka situācijā, kad vides un reģionālās attīstības ministram vai iepriekšējam izglītības un zinātnes ministram, veselības vai labklājības ministrei ir katastrofālas attiecības ar nozari, teikt, ka kultūras ministrei ir problēma sastrādāties ar nozari un ka ministre ir atlaižama, ir cilvēku muļķošana. Kultūras alianse,

skaitliski lielākā organizācija, kas apvieno kultūras organizācijas, kultūras jomas radošās savienības ne tikai mutvārdiem, bet arī rakstveidā apliecināja, ka beidzot ir izveidojusies situācija, kad ir sadarbība, ka ir izveidojusies komunikācija, kuŗas nekad iepriekš nav bijis, kultūras izglītības iestādes, arī augstākās izglītības, pauda atbalstu, beidzot bija izcīnīti līdzekļi budžetā, bija iespēja beidzot skaidri atskatīties par visiem valdības deklarācijā noteiktajiem uzdevumiem un to izpildi, bet tika pateikts, ka ministre nespēj saprāties ar nozari...

Protams, es nebūtu objektīvs, ja sacītu, ka kultūras ministres darbā nav bijis problēmu, jo tādas ir katram ministram. Tomēr, manuprāt, šīs problēmas pamatā ir bijušas tēla veidošanās, nevis pēc būtības. Atcerieties, ministrei tika pārņemts gan svārku gaŗums, gan neveikla un neveiksmīga izteikšanās, komunikācija dažos jautājumos, nevis bija pārņemti par lietas būtību. Situācijās, kad sākotnēji radās konflikti, – piemēram, ar kultūras aliansi, tie vienmēr tika atrisināti, turklāt veiksmīgāk, nekā to varēja gaidīt. Varu piekrist, ka komunikāciju ar sabiedrību vajadzēja uzlabot, bet manis minētos argumentus par labu ministres darbam neviens tā arī neatspēkoja. Lēmums vienas dienas laikā – ministri atlaist, mūsaprāt, bija nesamērīgs un minētie argumenti atļāšanai nebija īstais iemesls.

Vai domājat, ka režisors Alvis Hermanis vai dzejniece Liāna Langa tika speciāli noskaņoti pret kultūras ministri un pieru-

nāti vērsties pret viņu publiski?

Es nedomāju, ka šie cilvēki ir mūsu politisko pretinieku uzpirkti, nekad tā neesmu domājis. Kultūras ministres opozīcijā allaž cilvēki ir bijuši saskaitāmi uz vienas vai divu roku pirksiem. Neviens aktīvas amatpersonas darbību nekad visi nevērtēs vienādi. Reformas Operā ir mēģinājis veikt katrs kultūras ministrs, nevienam tas nav izdevies, jo nevienam nav pieticis dūšas. Protams, reformām ir opozīcija, un ir cilvēki, kas to neatbalsta. Jautājums ir – cik kultūras nozares cilvēkiem ir jāvērstas pret ministru, lai pa-

kārtībā. Tas, par ko mums ir vienprātība ar Jāni Bordānu: bijušās ministres zināšanas ir nepieciešamas, bet tas konkrēti vēl nav apspriests, un nav vienošanās, kādā veidā šīs zināšanas izmantot.

No vēlētajiem nereti nākas dzirdēt neizpratni, kāpēc plašsaziņas līdzekļos Nacionālo apvienību visbiežāk pārstāv Imants Parādnieks. Diemžēl viņa reputācija dažādu personisku un arī biznesa darījumu pēc ir pretrunīga un bieži vien nevauro atbalstu Nacionālajai apvienībai.

Ir personas, kas cilvēkus neatstāj vienaldzīgus, un Imants Parādnieks ir viens no tādiem politiķiem. Tas nozīmē, ka plašsaziņas līdzekļu pārstāvji bieži vien, dzenoties pēc reitingiem, grib runāt ar cilvēkiem to, kas rada emocijas – gan pozitīvas, gan negatīvas, kur citāti ir spilgti un reizēm arī provokatīvi. Viedokli bieži vaicā arī Jānim Iesalniekam, bet retāk to prasa Ilmāram Latkovskim vai Inārai Mūrniecei. Tā nav partijas īpaša politika, tā ir mediju interese. Mums nevienam nav aizliegts individuāli runāt ar medijiem. Mēs nevaram nevienam aizliegt runāt.

Varbūt partijai tomēr ir vērts vairāk padomāt par savu tēlu

putātu kandidātiem?

Mūsu prasības visos nozīmīgos amatos kandidātiem ir līdzīgas, tie ir četri kritēriji. Pirmkārt, tās ir spējas, kas nozīmē gan konkrētās jomas kompetenci, gan spējas komunicēt, izturēt politisko spiedienu. Otrkārt, reputācija, treškārt, ideoloģiskā saderība un, ceturtkārt, spēja strādāt komandā.

Vai Eiroparlamenta deputātu kandidātiem nebūs papildu prasību?

Ļoti svarīga nozīme būs valodu prasmei, bet augstākās izglītības trūkums ir pieļaujams izņēmuma kārtā, ja cilvēks studē, studijas vēl nav beidzis, bet ir spējīgs cilvēks un var iekļauties komandā.

Kā vērtējat kopīgu latviešu partiju sarakstu 12. Saeimas vēlēšanās, – vai tāds ir iespējams un vajadzīgs?

Manuprāt, šādam pasākumam būtu nozīme, ja koalīcija būtu vēl plašāka un tajā būtu arī *zaļie zemnieki*. Pašreizējai koalīcijai nākamajās vēlēšanās iegūt pašreizējo rezultātu, trīs partijām kopā saņemt balsu vairākumu būs grūti. Tāpēc var gadīties, ka tieši *zaļo zemnieku savienība* būs tā, kas izšķirs, vai valda *Saskaņas centrs* vai pašreizējā koalīcija. Mēs būtu ieinteresēti, lai *zaļie zemnieki* tomēr būtu kopā

Mums ir izvēle – vai uz īsu laiku mēģināt, kā aizpildīt tukšo vietu, un nogrimt kopā ar nepopulāru valdību vai vismaz cīnīties par pārmaiņām, lai šī valdība kļūtu populārāka, paveiktu kaut ko stratēģisku, kas vismaz iezīmē citu attīstības virzienu Latvijas valstij. Ja tas neizdodas, tad ir iespējams organizēt jaunu centru, ap ko sabiedrība gribētu pulcēties.

vēlētāju acīs un ko tā zaudē, ļaujot pretrunīgi vērtētiem politiķiem runāt partijas vārdā?

Jūs radāt man neērtu situāciju, jo man nākas runāt par saviem kollegām. Viena lieta ir skaidra – mēs nebūsim aktieŗi, – kādi mēs esam, tādi esam, mūsu cilvēki runā pietiekami atklāti un tā, kā runājamo saprot.

Ir skaidrs, ka Roberts Zīle kandidēs nākamā gada Eiroparlamenta vēlēšanās. Kuŗi Nacionālās apvienības biedri vēl varētu būt šajā vēlēšanu sarakstā?

Pašlaik mēs apzinām šos cilvēkus, bet saraksta vēl nav. Varu apsolīt, ka savu sarakstu mēs publiskosim pietiekami drīz, bet šobrīd neko vairāk nevaru pateikt. Iespējamajiem kandidātiem ir paredzēti semināri, diezgan droši varu prognozēt, ka ar pirmo numuru startēs Roberts Zīle, viņš arī vadīs kampaņu.

Vai jums jau ir skaidrs, kādas būs prasības, kas tiks izvirzītas Eiroparlamenta de-

ar šo nosacīti valstiski orientēto bloku. Šo aicinājumu mēs adresējam tām partijām, kas pašlaik neformāli piedalās Satversmes preambulas izstrādē. Nezinu, kā beigsies šis ļoti svarīgais darbs, bet kopdarbība un kopīgu virsvērtību atzišana liek domāt, ka teorētiski šāda koalīcija būtu iespējama. Saprotu, ka tas šķiet nereāli, bet mēs nekautrējamies izvirzīt mērķus, kas būtu labi, bet šobrīd ir grūti sasniezami. Ja neizdosies sasniegt maksimumu, varbūt izdosies vismaz pirms vēlēšanām jau vienoties par kopīgu koalīciju pēc vēlēšanām.

Ekonomika ir svira, ar kuŗas palīdzību var daudz uzcelt un daudz nojaukt. Kas jūsuprāt var palīdzēt Latvijai? Vai tā varētu būt pareiza ekonomiskā politika?

Domāju, ka pārliecība ir tā, kuŗas mums trūkst. Ja ir pārliecība par sevi un valsti, mēs būsim spēcīgāki. Ilgtermiņā mūs var pacelt izglītība un audzināšana.

Jaunās mūzikas klausīšanās neprasa jaunas ausis

Ar mūziku ir tieši tāpat kā ar cilvēkiem. Laiku pa laikam der noskaidrot attiecības. Gaļais rudens laiks ir tieši tam piemērots. Kaut gan mūzikālo attiecību pārbaude ir visai sarežģīts un pat pretrunu pilns process. Parasti saka: gaume nosaka visu. Gaume var papildināties un, gadiem ejot, nedaudz mainīties, tas saprotams, taču ko ieteikt cilvēkam, kuŗa gaume ir atkarīga galvenokārt no reklāmas piedāvājumiem? Mūsdienu reklāma ir visuvarena, tā aizstāj gadsimtos pieņemtās kristīgi humanās dzīves normas, jo spēj melus pārvērst „interpretācijās”, pareizāk sakot, puspatisībās. Īpaši Latvijā ziņģu banālitate un bezgaumība, līdzīgi kā indīgie latvāņi, iekaro aizvien lielāku teritoriju.

Dīvaini, bet profesionālos mūziķus – komponistus, diriģentus tas maz uztrauc. Par to vairāk satraucas mākslinieki, dzejnieki, režisori. „Vajag iegrozīt komponistus, ziņģu maniākus, dziedā-

šanas šovu entuziastus!” laikrakstā *Diena* rakstīja pazīstamais režisors Alvis Hermanis. Ak vai! Reakcija bija tik neganta, īpaši tīmeklī, ka dažas klusās atbalsis noslāpa „iemīļotā tautas žanra” piekritēju rēcienos. Atteikties no dziesmām, īpaši ar talanta piedevu sacerētām, nedomāju, kaut gan pašam bieži nākas atmaskot sevi snobismu. Attiecību noskaidrošana ar mūziku, kas skan mums apkārt, ir savā ziņā garīgā profilakse. Nav vajadzīgas jaunas ausis, jauns prāts. Vajadzīgs tikai laiku pa laikam samērot savas vajības, savu garīgo inerci ar savu garīgo, emocionālo grandiozitāti, kuŗa prasīties prasās pēc vārda.

Nesen klausījos latviešu komponista Pēterā Butāna kuŗa kompozīciju *Lux Aeternum* (Debesu gaīsmā). Šis nosaukums izmantots daudzu pasaules komponistu rekvīemos (piemēram, V. A. Mocarta Rekvīēmā, G. Ligeti *Lux Aeternum* u.c.). Īpaši tuva radniecība bija saklausāma ar Ligeti 60. gados sacerēto darbu. Radniecība nav jānosoda, bet aizdomīgi likās pārāk atklātā Butāna minētā ungāru avangardista mik-

rotonālā pakāpeniskā kuŗa balsu pieaudzēšana, tādējādi lēnām un neatlaidīgi piepildot visu pirmo daļu ar ciešu dažādu balsu sablīvēšanu ceļā uz kulmināciju. Pakāpeniski balsis izaūz pamatīgu skaņu tepiķi. Jauki, hēdoniski, ausīm tikami. Ja vēl to visu tur uz gaŗum gaŗa vīru balsu vai sintezātorā (!) fona. Taču autoram vajadzēja attālināties no Ligeti 1963. gada zviēdu radio pasūtīnātā Rekvīēma tīšas replikas. Mēs parasti atsperamies no iemīļotiem autoriem un cenšamies, ejot savu ceļu, pateikt ko citu, jaunu. Taču šoreiz Pēteris Butāns, vīrs nu jau vairs ne pirmā jaunības plaukumā, tik ļoti bija aizrāvis ar Ligeti chrestomatiskajiem „sabezinājumiem”, ka cerēja šo opusu piedāvāt 21. gadsimta klausītājiem. Radio koris Sigvarda Kļavas vadībā diemžēl uz to uzķērās. Acīmredzot Ligeti mūzika diriģentam nebija pazīstama. Vai varbūt te bija kārtējā postmodernā rotaļa balināt avangarda laika mūzikas sasniegumus, atsildīt konkrēto darbu nedaudz citā mērcē.

Kā apliecinājums ir sekojošā

nākamā daļa krievu valodā, tipizētā bizantiskās pareizticīgās baznīcas dziedājuma garā. Tā nostiprināja sitaminstrumentu un sintezātorā zvanveida skaņu kaskādes. Efektīgi, bet kādēļ? Kādēļ koķetēšana ar citiem kultūras kodiem? Pēc *quasi Ligeti* stila kontemplācijas pareizticīgās mūzikas klātie man atgādināja baķuškas svētītā ūdens bļodas saturu uz manas galvas. Iepriekšējā noskaņa tika teicami nomazgāta, bet jaunā neveidojās. Komponista pārāk krasa un agresīva izricība ar nabaga klausītāju. Un atkal. Pēteris Butāns nevis ar šo mūziku grib pateikt ko savu, svarīgu, ko citādi pateikt nevar, bet rotaļājas. Rotaļai vajadzēja likt klausītājam atsāties no saviem priekšstatiem par dzīves kārtību, revidēt to visu un piedāvāt... Jā! Ko komponists Pēteris Butāns no Tukuma vēlas man piedāvāt? Banālās, naiņas sintezātorā skaņas, kuŗa skandētās akordu virknes, kuŗas visai maz uzvedina uz domām par laika bezgalību un pašu iso atmiņu? Dzidrās kuŗa solistu balsis mijās un klājās cita uz citas

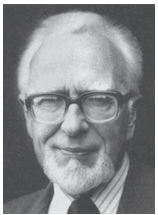
ilgstošās skaņu vīzijās.

Taču – atkal tas viss kaut kad agrāk dzirdēts. Kur un kad, tas nav svarīgi, jo ziņģes mums noisinājušas atmiņu pieredzi. Ziņģei nav tradīciju, jo ziņģes dzimst un mirst ātrāk par jebkuŗu tradīciju. Ziņģe fokusē mūs uz šī brīža eksistenci, tai nav svarīga ne pagātne, ne nākotne. Tai nav svarīgas arī citas ausis, jo liesās dziesmiņas cilvēki bieži radināti uztvert ar citām sava ķermeņa vietām. Ausis tiek atstātas mobilajiem tālruniem, lai noskaidrotu, kuŗā vietā vēl varētu paspēt kaut ko noķert. Prāts, intelekts, emociju daudzums, kas mums katram ir mērijams ar mūŗa gaŗumu, tiek atlikti malā. Izklaidēsimies! Tad vieglāk būs pieņemt kārtējo postmoderno vakardienas ēdmanu.

Lūzdu manus lasītājus neuztvert šīs pārdomas par absolūto Latvijas mūzikas stāvokļa raksturojumu. Tā ir tikai mana pilsoniskā reakcija uz parādībām, kas dzīvo un eksistē kaut kur ārpus manis. Taču ar to visu esmu cieši saistīts kā ar garīgu nabassaiti.

Pauls Dambis

Rudens klāt!

Vai daudzi mūsu lasītāji gaida rudeni? – Nez vai! Vismaz Latvijā tā ir: siltās, saulainās septembra sākuma dienas palikušas vakardienā, cukurzirņi jau sen kā noēsti, pašu dārza gurķi – arī, gladiolas noziedējušas, tikai asteres vēl priecē skatienu, un – jā, pa kādam miķelītim sāk ziedēt. Tomēr, un tomēr – es gaidu rudeni, jo tad, par spīti tumšajiem vakariem, sākas it kā jauna diena: priekškuŗa veŗ atkal teātri, sākusies jauna sezona. Un šogad – tā kā ar skubu, kā ar joni abi lielie Rīgas teātri gandrīz vienlaikus skatītājus aicināja – katrs ar trim! – pirmizrādēm. Visas noskatīties uzreiz nav iespējams, tāpēc šodien varēšu pastāstīt tikai par dažiem iespaidiem.

Patiesu prieku man sagādāja tikšanās Nacionālajā teātrī ar drāmatīķi Raimondu Staprānu, abi ar kundzi viņi bija ieradušies noskatīties izrādē „... bagātā kundze”, kas veidota pēc Andreja Upīša darbu motīviem. Gan jau Staprāns par saviem iespaidiem pastāstīs pats. Tajā pašā vakarā Nacionālā teātra mazajās zālēs notika vēl divas izrādes – Regnāra Vaivara veidotā kamerzāles izrāde „Titaniks” un Dāvja Auškāpa iestudētā J. Griškoveca luga „Satisfakcija”. Tajā pašā vakarā saņēmu arī tādu kā sezonas repertuāra sarakstu: no tā var pat apmullst, jo sarakstā minēti vairāk nekā četrdesmit iestudējumi, protams, visās trijās zālēs. Tātad – ja atbraucat Rīgā – Nacionālajā teātrī būs ko skatīties!

Arī Dailes teātri sezona sākās ar trim pirmizrādēm – lielajā zālē pirmizrādi piedzīvoja Nīla Labuta luga „Šeipings”, mazajā – Konora Makfēsona „Slazdā” un kamerzālē – Rasas Bugavičutes

viencēliens „Biedre Zariņa”.

Neesmu paguvis vēl apskatīt Dāvja Auškāpa pirmo režijas darbu Nacionālajā teātrī „Satisfakcija”, un tomēr gribas ticēt, ka viņā mājā divu izcilu dzimtu – Pētersonu un Auškāpu – genas. Aizgāju arī uz otra iesācēja, žurnālista Dmitrija Petrenko režijas pirmizrādi –viencēlienu „Biedre Zariņa”. Petrenko ir zinīgs, intelektīģents žurnālists, bet teātra mākslā spēŗ pirmos soļus, un īsta atspēriena iespēju nedod Bugavičutes ludziņa, kas vēsti par kādu vecīgu kundzi, kuŗa padomju laikos ieņēmusi nozīmīgus posteņus, saņēmusi dažādus ordeņus, bet laiks ritējis uz priekšu, daudz kas viņas atmiņā jūk, taču biedre Zariņa atceras laiku, kad varēja komandēt. Nekas šajā ludziņā un izrādē uz priekšu nevirzījās, pēc būtības nekas tajā nenotiek, tik vien mums atgādina, ka ir tādi veci cilvēki, kas vēl joprojām dzīvo pagātnes rožaino iespaidu garā.

Ieguvums no šīs izrādes ir visai mazs, piedevām režisors nav pratis palīdzēt aktieriem tikt galā ar lomu risinājumu. Veco padomju laiku aizstāvi Zariņu tēlo Olga Dreģe. Vienmēr esmu viņu pazinis kā jaunu dāmu, nu viņai pirmo reizi nākas tēlot veceni, un to Dreģe dara pārliecinoši, tikai žēl, ka vienveidīgā ludziņa nedod aktrisei iespēju plašāk izmantot savu bagātīgo krāsu paleti. Samākslota izrādē ir jaunā, talantīgā aktrise Inita Dzelme, šoreiz – neveikla meitene. Un izrāde pati arī ir neveikla. Tās pamatdomu pasaka priekšā scēnografija: izrāde risinās tādā kā būrī. Saprotams, ka ir cilvēki, kas joprojām dzīvo tādā kā pagātnes būrī, no kuŗa nespēŗ izlauzties.

Patikamu pārsteigumu sagādāja cita pirmizrāde Dailes teātrī – īru rakstnieka Konora Makfēsona luga „Aizsprosts”, kam

bija likts virsraksts „Slazdā”. Iespējams, ka mūsu lasītāji Makfēsona lugas ārvalstu teātros jau ir skatījušies, bet mums tā bija jaunatklāsme. Lugu iestudējis Latvijā nu jau gluži labi pazīstamais britu režisors Jans Vilems van den Boss. Izrāde „Slazdā” pilnīgi paņēma savā varā, – tā ir viena no vislabākajām pēdējā laikā redzētajām izrādēm.

Ingā Misāne un Līga Liepiņa Emmas un viņas mātes lomā Nacionālā teātra izrādē „...bagātā kundze”

Lugas darbība rit kādā lauku krodziņā Īrijas rietumos, uz skatuves ieraugām parastu telpu ar bāra leti, dažiem vienkāršiem galdīņiem un krēsliem, un drīz rodas sajūta, ka arī es labprāt tur iegrieztos, ne jau lai baudītu kausu alus vai glāzi stiprāka dzēriena, bet lai būtu kopā ar šī atālā nostūrā vienkāršajiem cilvēkiem, kas iegriežas krodziņā, lai satiktu sava pagasta cilvēkus, parunātos un „izkratītu” sirdi, jo ir nelāgi, ja dzīvei pāri slejas vientulības lāsts. Aiz letes saimnieko Brendans – mūsu iecienītais aktieris Artūrs Skrastiņš. Krodziņā tiekamies ar Džeku – Juri Žagaru.

Drīz viņiem piebiedrojas Džims – Pēteris Gaudiņš. Un tad klāt ir straujais Finbārs – Egons Dombrovskis – kopā ar savu paziņu Valeriju, kuŗas lomā manis redzētajā izrādē dzīvoja Vita Vārpiņa. Pats interesantākais ir tas, ka lugā nav nekāda strauja sižeta, un arī izrādē tāda nav. Katrs no atnākušajiem viesiem atstāta kādu piedzīvotu epizodu, tad it kā nejauši kāda piedzīvotā epi-

des režisors Dž. Džilindžers. Neparasta ir Nīla Labuta luga, neparasta arī pati izrāde. Tās darbībā ievijas dažādi deju elementi, ko iestudējusi Inga Kravovska, un var priedēties par Dailes jaunās paaudzes teicamo deļotprasmī. Reizumis izrādē atskan arī pa dziesmai, darbības gaitā iejaucas starpains jeb performances. Izrādē īpaši izceļas viens no jaunās paaudzes aktieriem Gints Andžāns: daudzveidīgs, teicams deļotājs, dziedātājs un – tēla veidotājs. Interesanti, ka patiesu atraisītību un brīvības izjūtu iemantojusi Ilze Ķuzule-Skrastiņa Evas lomā. Prieku sagādā vienmēr jaukā Dārta Daneviča – Dženija. No izrādes staro enerģija un spēlesprieks.

Izrāde kopumā atgādina tādu kā bagātīgu kokteili, bet vai tā pārliecina? Uz šo jautājumu atbildēt grūtāk, tāpat grūti sacīt, par ko ir šī izrāde. Par trakulībām – jā, taču sižeta pāveidiens pavisam vāji vijas kopā ar iezīmēto stāstu par to, kā skaista meitene savā labā nejauki izmanto vīriešus. Tāda ir Eva, kas izliekas milam Adamu, ko tēlo Artūrs Dīcis, taču viņš jaunajai dāmā vajadzīgs tik vien, lai viņa pakāptos pa karjeras kāpnēm. Režisors par daudz uzmanības un laika veltī atsevišķu ainu un norīšu izspēlei, līdz tās sāk apnikt. Piemēram, Adams un Filips sastrīdas un putu vannā mērojas spēkiem. Vienu brīdi tas ir interesanti, taču atkal par ilgu. Tādi epizodi ir vairāki. Izrāde katrā ziņā ir spilgta, kā jau teicu, – patiešām trakulīga, bet kas no tās paliek pāri?

Ar šo izrādi tiešām sākās rudens – izrādi skatījos 22. septembrī. Kad devos mājup, lija negants lietus, labi, ka lietussargs bija līdzī.

Viktors Hausmanis

Jauni vēderprieki Rīgas Rados un Draugos

Saruna ar HE's restorāna šefpavāru Heinrichu Erhardu

Gastronomiskas un žurnālistiskas intereses dzīta, šajās dienās iegriežos pusdienot jaunajā viesnīcas Rādī un Draugi restorānā HE's jeb Heinricha Erharda, tāpat – tavā restorānā. Pasūtīnāju zandartu (Latvijā zvejotu!) ar dažādām pupiņām. Ēdiens bija tieši tāds, kādu „parakstītu” profesionāls uztura konsultants, – pareizi sabalansēts, garšīgs un smuki noformēts arī. Vai esi nolīdzis uztura konsultantu?

H.E. Neesmu vis, pats izdomāju receptes. Paskaties uz mani! (Heinrichs ir apskaujami slaidis un vingrs jauns vīrietis. – L.K.) Un nenoliegsi, ka tāds izskatās cilvēks, kas ēd sabalansēti. Tiešām domāju par to, ko ēdu. Un pareizu uzturu piedāvāju arī saviem klientiem. Senie, gudrie taču rakstīja, ka nedrīkst „smagi” ēst – nelietoja treknu pārtiku, lai netērētu enerģiju. To izmantoja domāšanai, izziņai, filozofijai. Ja ēdam treknu ēdienu, tērējam enerģiju, esam noguruši, gausi, vai ne? Ēdienam ir jābūt tādām, kas pacilā prātu, cilvēkam pēc maltītes jābūt viegli, priecīgi. Uzturam jābūt kvalitatīvam, lai arī dzīve būtu kvalitatīva.

Bet Latvijā augstu novērtētais uzturzinātnieks, gastrologs, profesors Anatolijs Danilāns saka – „speķītim ar” nav nekādas vienas”. Un uz tava piedāvātā zandarta atradās trīs „cauraudzīša” šķēlītes...

Speķītim tiešām nav nekādas vienas, ja vien tas ir labi sagatavots. Mēs savā virtuvē to speķīti taisām no cūkas krūtiņas, ko paši esam

lēmām kūpinājuši, turklāt zinot, kā cūka barota. Var jau arī to speķīti nolikt malā un neēst – kā katram patīk. Speķis ietilpst latviešu tradicionālajā virtuvē, un arī tautas tradīcijas ēdienā es cenšos ievērot, – kad gailēņu laiks, ēdienkartē būs gailenes, kad rabarberi – būs rabarberi. Un zivis no Latvijas ezeriem un upēm.

Esmu uzaudzis lauku mājās Neretā, un mana vecmāmiņa bija „kaucmindiete”. Tātad – ēšanas tradīcijas un kultūra mūsu mājās tika stingri ievērotas. Vecmāmiņa gatavoja tieši lieliski! Bet man pat prātā nenāca, ka varētu kļūt par pavāru. Īstenībā ēdiena gatavošana man nemaz nepatika un nebija prātā. Domāju, ka varētu būt, piemēram, jurists... Taču gadu gaitā sapratu, ka cilvēkam ir jādara tas, kas vislabāk padodas. Un es kļuvi par pavāru.

Kā tad nonāci pie šādas pārlicības?

Pēc mācībām mana pirmā darbavieta bija viesnīcas Grand Palace restorānā pie šefpavāra Anda Andersona. Tieši viņš man ierādīja, ka ēdiens ir jāgatavo ar mīlestību, aizrāvīgi. Šajos gados sapratu, ka gribu būt labs pavārs, ka es to varu. Esmu strādājis arī pie Elmāra Taņņa. Un tad aizbraucu uz Ameriku, Ņujorkā strādāju Daniel's restorānā, kuŗam piešķirtas trīs Michelin zvaigznes, – ekskluzīvā restorānā, kas piedāvā izmeklētu, dabisku ēdienu...

...un, atbraucis mājās, Rīgā, atvēri restorānu Botanica, kas savulaik bija ļoti populārs (Anto-

nijas un Elizabetes ielas stūrī – L.K.). Kur tas palika?

Tas ir „iesaldēts” projekts, kas varbūt atdzims citā vietā un veidolā.

Tavos restorāns ir ļoti „īsa” ēdienkarte – pāris ēdienu no zivs un pāris no gaļas. Kāpēc?

Biju pirmais Rīgā, kas sāka praktizēt šo „iso” ēdienkarti, un kolēģas man teica, ka esmu traks... Taču mana „filozofija” ir – jo mazāk ēdienu, jo ātrāka produktu aprīte, tātad viss ir nepārprotami svaigs. Tā ir tā sauktā „gurmetu”, nevis „gurmanu” ēdienkarte, proti, cilvēki izvēlas attiecīgo restorānu, lai ēstu noteiktu „firmas” ēdienu. Šo ēdienu pamatā ir arī sezonas raksturs. Turklāt ēdiens nav „sarežģīts” – tā sastāvā ir ne vairāk kā četri komponenti. Manā ieskatā ēdienam jābūt pēc iespējas vienkāršam, „atklātam”. Nu, varbūt, izņemot boršču, kur atkarībā no tā, vai virums ir veģetārs vai ne, ir vairāk sastāvdaļu. Bet nekas vairāk par bietēm un citiem dārzeņiem jau ne. Tā var izcelt to īsto garšu.

Vai Radu un Draugu viesi jau ir tavu „filozofiju” novērtējuši?

Par restorāna kvalitāti nevar spriest pēc tik neilga laika – jāpaiet vismaz pusgadam, gadam. Taču jau tagad ir savs cienītāju pulciņš, kas labi novērtē to, ko es piedāvāju. Un man saka – es atbraukšu oktobrī, un man, lūdzu, nepiedāvā to un to, jo es to neēdu, bet labāk ēdu... Es atcerēšos.

Vai tu, tāpat kā Mārtiņš Rītiņš, ej restorāna zālē un runāties ar viesiem, ieļej vīnu?

Heinrichs Erhards

Cenšos. Man patīk runāties ar viesiem, apkalpot. Taču šobrīd vēl nepietiek laika. Restorāns ir kā vilciens „jānoliek uz sliedēm”, un es esmu lokomotīves vadītājs. Vairāk šobrīd strādāju virtuvē.

Īstenībā – divās virtuvēs, jo tev taču ir vēl viena ēdināšanas iestāde – bistro „Priedaine” Strēlnieku ielā, Rīgas „klusajā centrā”, kur daudz biroju, iestāžu, vēstniecību. Un „Priedaine” ir citāda „filozofija” – tur viesi nāk paēst kārtīgas brokastis un pusdienas, daudz nedomājot par kalorijām un noformējumu.

Un arī šeit cenšos piedāvāt tradicionālus latviešu ēdienus atbil-

stīgi sezonai. Tas ir bistro, Rados un Draugos ir restorāns. Starp citu, „Priedaines” vārds nāk no Amerikas – tā sauc vietu netālu no Ņūdžersijas, kur atrodas aktīvs Latviešu centrs. Man ļoti patika šī vieta un cilvēki, ko tur satiku, tāpēc devu šo vārdu savam bistro.

„Priedaine” atrodas netālu no Laika un Brīvās Latvijas redakcijas, steidzīgam un izsalkušam viesim īsti pa rokai. Bet, ja gribas vakarēt Vecrīgas romantikā, – laipni lūgti tepat, Rados un Draugos, kur esat apmetušies.

Heinricha ēdamvietās mīlojās
Ligita Kovtuna

Viņa mājas tagad ir Latvijā

Ar Aldi Bernšteinu tikās Armīda Priedīte

Piedzimis un uzaudzis Aldis ir Austrālijā, Pertā, vienā no ceļotājiem mazāk zināmajām pilsētām. Taču, kuŗš kaut reizi tur bijis, uzskata to par saulaināko šīs valsts pilsētu. Perta esot īsta pērle. Aldim tomēr vairāk patīk Eiropa. Ne jau velti pārcēlies uz dzīvi Latvijā. Lai gan tam bijuši arī visnotaļ romantiski iemesli. No Bernšteinu ģimenes viņš vienīgais ir pārcēlies uz savu vecāku dzimteni.

Pirms pārcelšanās uz patstāvīgu dzīvi Aldis Latvijā bijis vairākkārt. Pirmo reizi – pārmaiņu laikā. Un tad pavadījis šeit vairākus mēnešus. Vēlāk sācis braukt gandrīz ik pa diviem gadiem. Latvijā iepazinies ar Dagniju, un tas bijis viens no galvenajiem iemesliem, lai pārceltos te uz pastāvīgu dzīvi. Novembrī būs jau septiņi gadi, kopš Aldis dzīvo Rīgā un, var sacīt, te stabili iesakņojies. Ar Dagniju izveidota ģimene, kuŗā aug sešgadīga meita Matilde. Dagnija Āgenskalna sākumskolā māca vācu valodu. Matilde iet bērnudārzā.

Vai, pārceļoties uz pastāvīgu dzīvi Latvijā, nemulsināja fakts, ka daudzi cilvēki no Latvijas brauc pelnā uz citām valstīm? Aldis atbild noraidoši. Turklāt toreiz šī prombraukšana vēl neesot bijusi tik izteikta. Latvijā Aldim ir interesants darbs, kas saistīts ar biotechnoloģiju lauksaimniecībā. Vairākus gadus viņam bijusi sadarbība ar kolēģu Anglijā, kuŗš

Aldis Bernšteins

ieviesis jaunu tehnoloģiju. Taču pēc profesijas Aldis ir masieris. Vai Latvijā iespējams izmantot šīs savas profesionālās zināšanas? „Ne sevišķi bieži”, viņš saka. „Turklāt, lai piepelnotos, pa laikam ir jāpastrādā arī kaut kur citur. Pagājušā gadā kādu laiciņu strādāju celtniecībā – krāsoju un veicu citus darbus.”

Pēc Austrālijas Aldis neilgojas un pārcelšanos uz dzīvi Latvijā

nenozēlo. Vienīgi pietrūkstot labākā drauga Ādama (kas gan nav latvietis), ar kuŗu savulaik apēduši pudu sāls. Sadraudzējušies, mācoties teātra mākslas skolā. Turklāt abiem bijusi liela kopīga mīlestība – ēst gatavošana. Pirms Ziemsvētkiem viņiem allaž bijis ļoti daudz darba. Gan dāvanu sarūpēšana draugiem, gan dažādu ēdienu gatavošana. Aldis stāsta, ka viņš gatavojot ēst arī šeit, Lat-

vijā. Ģimenē Aldis ir galvenais pavārs un gādā, lai abas ģimenes dāmas būtu labi aprūpētas. Kas Aldim pašam vislabāk garšo? „Tas ir ļoti grūts jautājums”, viņš saka. „Man garšo ne tikai latviešu ēdieni. Mūsu ģimenes ēdienkarte ir daudz nacionāla.”

Kad vaicāju, vai Aldis vēlētos, lai vecāki un brālis arī pārceļas uz Latviju, viņš atbild, ka tas neesot reāli. Vecākiem dzīve lielā mērā saistīta ar Austrāliju. Taču katru vasaru viņi vairākus mēnešus pavadot Latvijā. Savukārt brālis pārcēlies uz dzīvi Anglijā, Mančesterā. „Pirms mēneša ar Dagniju un Matildi bijām pie viņa ciemos. Austrālijā gan viņas nav bijušas. Tā kā Austrālijas atklāšana manām dāmām vēl ir priekšā.” Pārceļoties uz dzīvi Latvijā, Aldis esot bažījies, kā panesīs šejienes ziemas. Taču bažas bijušas veltīgas. „Man ļoti patīk ziema Latvijā”, viņš saka. „Patīk minus piecpadsmit grādi un vēl zemāka temperatūra. Tad gaiss ir tik svaigs! Protams, patīk arī karstums, taču ne sutīgs. Rietumaustrālijā man patīka turienes sausais karstums. Tas ir viegls.”

Mazajai Matildei intervija ar tēti bija interesants notikums, kuŗā viņa vēlējas būt klāt. Meitene ir ļoti komūnikabla un izdarīga. Ar izteiktu fantaziju. Vienmēr prot atrast nodarbošanos un iesaista tajā arī citus. Labi zīmē. Labprāt klausās klasisko mūziku. No lite-

rārajiem varoņiem patlabam sevišķi mīļa esot Mērija Popinsa. Matilde ir arī ļoti saimnieciska un lepojas, ka protot pagatavot dārzeņu salātus un rasolu. Nākamgad viņa sāks mācīties Āgenskalna sākumskolā, kuŗā strādā mamma. Vecāki cer, ka meita labi apgūs vācu valodu.

Aldim patīk Latvijas daba, meži. Bet vai kaut kas te arī nepatīk? „Daudz ko es labprāt vēlētos mainīt”, viņš saka. „Man nepatīk birokrātija. Un nepatīk tas, ka politiķi domā tikai paši par sevi. Pieņemot kādu lēmumu, viņi vairāk skatās uz cipariem, nedomājot par to, ka aiz cipariem ir cilvēki. Un ar savu rīcību viņi ietekmē šos cilvēkus, viņu dzīvi. Man nepatīk arī tas, ka Latvijā daudziem ir ļoti mazas algas. Arī bērnu dārza audzinātājam, kas audzina Latvijas nākotnes cilvēkus.”

Aldim rūp arī zinātnieku stāvoklis Latvijā. Organiskās sintezes institūtā tiek radītas efektīvas zāles, taču zinātnieki savus izgudrojumus spiesti pārdot ārzemju firmām. „Bet nauda par izstrādājumiem varētu palikt Latvijā, ja vien valdība būtu ieinteresēta zinātniekus atbalstīt. Un varētu veidoties eksportspējīgs bizness.”

Un tomēr Aldim Latvijā patīk. Pat ar visām daudzajām nebūšanām. Te viņš ir iesakņojies. Un te ir viņa Mājas.

Armīda Priedīte

NOVADU ZIŅAS

Atceroties 1944. gada septembra kaujas pie Mores

Ik gadu septembra pēdējā sestdienā Latvijā godina un atceras Mores kauju varoņus. Šogad no Anglijas Latvijā bija ieradies toreizējo neželīgo kauju dalībnieks, 19. divīzijas 44. pulka 3. rotas vada komandieris leitnants Paulis Vanags - ar nodomu aizbraukt uz Mori un apskatīt seno kauju vietas. Diemžēl dienu pirms paredzētā saieta viņam bija jālido atpakaļ uz Angliju.

Studentu korporācijas Ventonija biedrs filistrs Arturs Hartmanis ar tēvu Matīsu šoruden izpildīja viņa lūgumu godināt kritušos cīņu biedrus un aizveda Pauli uz Mori. Braucienā piedalījās arī es, lai tuvāk iepazītos un dalītos pārdomās ar tiešo kauju virsnieku, kas ievainots vadīja savu vadu Mores kauju epicentrā pie „Mazratniekiem”. Esmu šo kauju dalībnieks.

Pirmā pieturas vieta bija Mores kaujā 117 kritušo kaŗavīru brāļu kapi pie Roznēnu ozola, kur P. Vanags meklēja sava vada kritušo kaŗavīru uzvārdus. Pagājis daudz gadu. Daudz arī aizmirsts. Ziediem greznojām atjaunoto pieminekli, ko mūsu nelabvēļi 1990. gada 5. decembrī uzspridzināja kopā ar četriem citiem pieminekļiem Latvijā.

Uzposts un ziediem rotāts, mūs sagaidīja Mores Kauju mūzejs. Pie daudzajiem eksponātiem un kartēm plašu informāciju sniedza un interesantus faktus atcerējās viesis no Anglijas. Noskaidrojās patiesība par leģendāro tanku, par triecienlielgabalu ar mirušo vācu kaŗavīru grupu uz tā, kas piebraucis netālu no viņu ierakumiem.

Pie pieminekļa Mores kauju varoņiem

Pēc mašinpistoļu kārtas tanks atpakaļgaitā paslēpies netālajā mežņā. Vēlāk tuvojies cilvēks vācu armijas lietusmēteli, to nošāvuši, jo bijis redzams, ka zem aizsega paslēpies ienaidnieks. Ar prettriecieniem atvairīti neskaitāmi ienaidnieka uzbrukumi.

Šodien velti meklēt „Mazratnieku” drupas. Viss iznīcināts. Aizbērti ierakumi ar kritušajiem abu armiju kaŗavīriem. Velti meklēt bunkuru un ložmetēju ligzdu toreizējās atrašanās vietas. Netālu gānās melnraibās govīs, kas ar interesi noskatās atnācējos.

Tālāk dodamies pie pieminekļa Mores aizstāvjiem, kuŗi izglāba vācu 8. armiju no ielenkuma un nodrošināja iespēju daudziem bēgļiem rast patvērumu svešumā. Piemīņas parkā ir memoriāls ar krus-

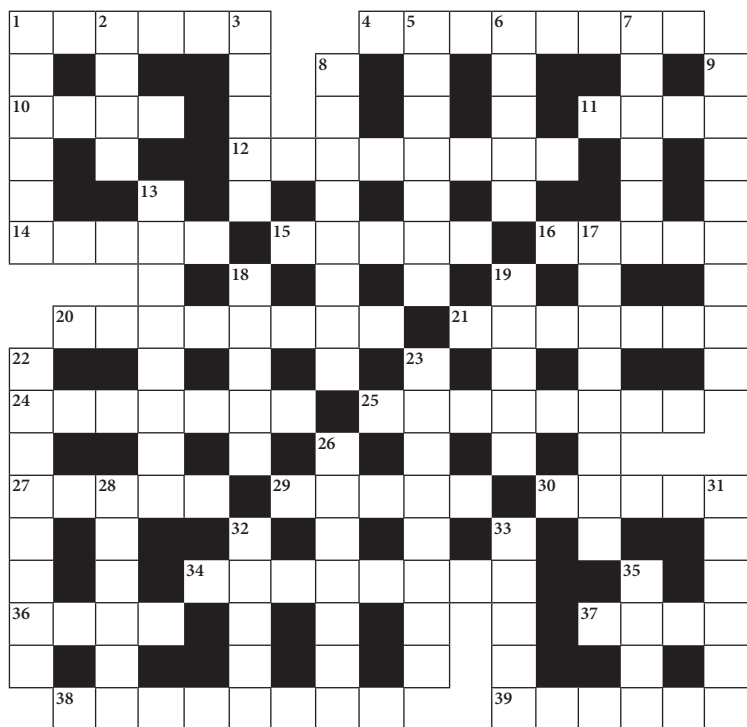
tu, kas veltīts Mores kaujās 186 kritušo un pazudušo piemīnai. Netālu atrodas virsleitnanta Rolanda Kovtuņenko 1. rotas ierakumi, kas saglabājušies un daļēji atjaunoti.

Mūs, tāpat kā viesi no Anglijas, priecē lielais darbs un rūpes, kas izveidojušas Mores cīnītāju varoņbūvniecību un piemīņas kompleksu, kuŗu var rādīt interesantiem plašajā pasaulē. Šķīroties novēlam Paulim Vanagam veselību un ilgu mūžu, lai citu gadu varētu atbraukt un tikies vēl ar citiem bijušiem kauju biedriem tieši Mores kauju atceres dienā - septembra pēdējā sestdienā.

Mores kauju dalībnieks
Aldis Hartmanis,
19.div. Artilērijas pulka 3. divīziona 7. baterijas kaŗavīrs

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījuši Daiga un Ilmārs Kalni (ASV)

Līmeniski. 1. Stingri vīta zīda aukliņa, ko lieto tēpu rotāšanai. 4. Nosodāms notikums, rīcība. 10. Sievietes vārds (okt.). 11. Lakstaugis, ko audzē šķiedras un eļļas ieguvei. 12. Ezers R-Kanadā. 14. Priekšmets diega uztīšanai. 15. Publiska (kā) demonstrēšana un vērtēšana. 16. Šķidrums, kas cirkulē mugurkaulnieku limfatiskajā sistēmā. 20. Sarežģīts, risināms uzdevums. 21. Naktssveču dzimtas augis. 24. Tāds, kas iegūts at-

bilstīgi darbam, nopelniem. 25. Ļaunais gars latviešu mitos. 27. Transportlīdzekļa brauciens no maršruta viena punkta līdz otram. 29. Blāvs, nespodrs. 30. Tāds, kam ir mazs slīpums. 34. Augsts tornis pie mošejas. 36. Audummalas. 37. Bišu kāpuri. 38. Masu skatu dalībnieks. 39. Tradicionāla rīcības, izturēšanās kārtība.

Stateniski. 1. Šķidrums, kam ir augsts alkohola saturs. 2. Ienā-

kumu un izdevumu iepriekšējs aprēķins. 3. Aušanas piederums. 5. Šķidrums saldais ēdiens no svaigiem un žāvētiem augļiem. 6. Atrs, veikls. 7. Droši vien, iespējams. 8. Saņemta nauda vai materiālas vērtības. 9. Lietus periods. 13. Algots kaŗavīrs. 17. Pārbaudījums mācību iestādē. 18. Labības noliktava. 19. Pēriens. 22. Stieple ar vairākiem apgriezieniem ap centru. 23. Pie virsdegunes piestiprināmas brilles. 26. Izjaukt iepriekšējo kārtību. 28. Importēt. 31. Eksāmenu laiks augstākajās mācību iestādēs. 32. Transportlīdzekļi (kā) pārvietošanai vertikālā virzienā. 33. Saldūdens zivis. 35. Galvas daļa.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 36) atrisinājums

Līmeniski. 1. Birkerts. 5. Stenders. 11. Lielvārde. 12. Stabu. 13. Asums. 14. Spiestuve. 15. Dziesmas. 19. Saskatīt. 22. Kroplis. 23. Komanda. 26. Kristaps. 29. Slaistīt. 33. Neredzēts. 35. Sērga. 36. Āzēja. 37. Horvātija. 38. Smaganas. 39. Estētika.

Stateniski. 1. Biljards. 2. Rietumi. 3. Elvis. 4. Torpēda. 6. Turaida. 7. Nasks. 8. Evakuēt. 9. Students. 10. Veiss. 16. Ezops. 17. Milda. 18. Sesks. 19. Sekas. 20. Summa. 21. Aknas. 24. Skandāls. 25. Atvasara. 27. Izraēla. 28. Prēmija. 30. Liberts. 31. Termiņi. 32. Psihe. 34. Dvaša. 35. Skādē.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Daugavpilī 23. septembrī atklāja Latvijas Nacionālā vēstures mūzeja izveidoto ceļojošo izstādi „Ceļā uz Latvijas brīvību”, kas veltīta Latvijas Tautas frontes 25. gadadienai. Oktobrī un novembrī izstāde ceļos uz citām Latvijas pilsētām.

AS „Latvijas valsts meži” (LVM) izsludinājusi mācību stipendiju konkursu. Stipendijas tiks piešķirtas vides, komunikācijas, dabas aizsardzības, ģeogrāfisko informācijas sistēmu un citu ar meža apsaimniekošanu saistītu jomu augstskolu studentiem. Īpašas stipendijas saņems Ogres Valsts meža tehnikuma izcilākie audzēkņi, topošie mežsaimniecības tehniķi, meža tehnikas operatori un mehaniķi. 1. kursa audzēkņiem piešķir veicināšanas stipendijas, kas tiek izmaksātas mācību gada 2. semestrī.

Daugavpilī 25.-26. septembrī apmeklēja Īrijas ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Latvijā Aidans Kīrvans (Aidan Kīrwan). Vižīte sākās Daugavpils universitātē (DU), kur diplomāts iepazīs ar augstskolas zinātnisko potenciālu un nolasīja lekciju par Īrijas prezidentūru ES. Skāra arī Latvijai aktuālo reemigrācijas plānu. Vēstnieka ieskatā Latvijai jāspēj izmantot aizbraukušo cilvēku iegūto pieredzi un potenciālu. Arī Īrija tam ir gājusi cauri un spējusi šo problēmu atrisināt.

Rēzeknē no 25. līdz 28. septembrim notika Lietuvas kino dienas. To atklāšanā pilsētas Kultūras namā piedalījās Lietuvas Republikas vēstnieks Ričards Degutis. Lietuva ar 1. jūliju ir Eiropas Savienības Padomes prezidējošā valsts. Kino dienās varēja noskatīties astoņas lietuviešu spēlfilmās. Lietuvas kino dienu programmas filmas no Rēzeknes ceļos tālāk uz Ventspili (1. – 2. un 4. – 5. okt.), Daugavpili (17. – 20. okt.) un Jelgavu (27. okt.).

Viesītes pilsētā notika pirmais dievkalpojums uz jauncēlamās Sv. Franciska Romas katoļu baznīcas pamatiem. Piedalījās Jelgavas diecēzes bīskaps Edvards Pavlovskis, Jēkabpils dekanāta dekanā Jānis Bratuškins un Viesītes katoļu draudzes priesteris Viktors Siļčonoks.

Vidzemes romantiskais Alūksne – Gulbene bānītis septembrī nosvinēja 110. gadskārtu ar dažādām atraktīvām izdarībām dzelzceļa stacijās Alūksnē, Stāmerienā un Gulbenē. Bija koncerti, ugunošana un svētku tortes, kā arī zaļumballes lielajiem un nodarbības bērniem.

Daugavpils Tramvaju uzņēmuma depo 26. septembrī uzslēdām uzlikts pirmais no Baltkrievijas uzņēmuma Belkommunmash piegādātais jaunais tramvaja vagoni. Līdz gada beigām tiks piegādāti vēl 11 vagoni. Pirms diviem gadiem Daugavpils uzņēmums nosvinēja 65 gadu jubileju. Tā rīcībā ir 45 vagoni. Jaunos vagonus financē no ES fonda un pilsētas domes budžeta līdzekļiem.

Raiņa mājā Berķenelē, Daugavpils novada Kalkūnes pagastā, septembrī notika ikgadējais skatuves runas konkurss ZELTA SIETIŅŠ skolu jaunatnei, lai populārizētu Raiņa un Aspazijas daiļrades mantojumu. Konkurss Raiņa bērniņas zemē rīkoja Daugavpils novada domes Kultūras pārvalde. Dzejoļu krājuma „Dagdas piecas skiču burtnīcas” nodaļa „Vienīgā aina” pilnīgi veltīta Berķenelei.

Īsziņas sagatavoja Valija Berkina

Lasiet tīmeklī!

Rietumeiropas latviešu laikrakstu

www.brivalatvija.lv

Lasiet tīmeklī!

ASV latviešu
laikrakstu

LAIKS

www.laiks.us

„Straumēni”

Vai esat palicis viens un gribat dzīvot latviešu vidē? DVF lauku īpašuma „Straumēni” saimniecība aicina tautiešus padomāt par pastāvīgu dzīvošanu šai skaistajā vietā Anglijas vidienē. Ilgāka dzīvošana – no £100 līdz £160 nedēļā, pilna pansija pieejama par papildu cenu. „Straumēniem” nav aprūpes nama tiesību, bet *Sheltered Housing* statuss, un iemītniekiem vajadzīgās sociālās un medicīniskās palīdzības saņemšanu varam nokārtot ar pašvaldību.

Plašākai informācijai par iespējām, kas apmierinātu jūsu vajadzības, lūdzam sazināties ar Juri Krievu, zvanot 01788 524128.

PAŠIEM SAVS KALENDĀRS!

Krāšņas fotoatmiņas par aizvadītajiem XXV Dziesmu un XV Deju svētkiem Rīgā 2013. gada vasarā.

Iegādājoties šo kalendāru, Jūs finansiāli atbalstīsiet *Brīvās Latvijas* izdošanu. Pērciet sev un dāviniet draugiem, kollegām, bērniem!

Maksa - ziedojums, sākot ar 5 eiro, sūtīšanas izdevumi par vienu eks. Latvijā - 0,70 Ls jeb 1 eiro citur Eiropā - 2 eiro

Naudu lūdzam ieskaitīt - SIA VESTA-LK

Konta nr. SEB banka nr.: LV80UNLA0050016243516 ar norādi “Par BL kalendāru”

Brīvās Latvijas 2014. gada kalendārs

..... gab. Ls/eiro

Maksa par sūtījumu: Ls/eiro

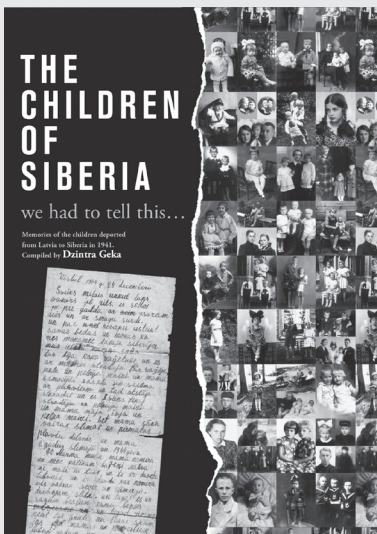
Kopā: Ls/eiro

Vārds, uzvārds

Adrese

Tālr.: E-pasts:

Kalendāru varat pasūtīt, arī sazinoties ar **Sarmīti Janovskis**, “Straumēni”, Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tālr.: 01788823438, fakss: 01788822441

Fonda “Sibirijas bērni” tulkotā un izdotā grāmata “*The Children of Siberia*” angļu valodā, divos sējumos apbalvota ar Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas grāmatu mākslas konkursa “Zelta ābele 2012” balvu kā skaistākā grāma-

ta. Skaistākā un arī smagākā grāmata, bet drīz vien tā varētu kļūt par bibliogrāfisku retumu. Grāmata ir nozīmīga tāpēc, ka tā ir mūsu tautas atmiņa nākamajām paaudzēm.

Aicinām pasteigties ar grāmatas iegādi. Ja jūsu pēcnācēji to nelasīs, tad dāviniet savām universitātem un bibliotēkām.

Aicinām iegādāties grāmatas “Sibirijas bērni” abus sējumus latviešu un angļu valodā. Grāmatas varam nosūtīt pa pastu.

Pirmais sējums ar piegādi ASV 70 USD vai 37 LVL (53 eiro)

Otrais sējums ar piegādi ASV 80 USD vai 43 LVL (60 eiro)

Abi sējumi ar piegādi ASV 150 USD vai 80 LVL (115 eiro)

Tālr. +(371) 26598498 vai e-pasts: sibirijasberni@gmail.com

Čekus sūtīt A.Jerumanim, 1600 El. Rito Ave, Glendale, CA 91208, USA, Tel.- 818-247-8390

Fonds “Sibirijas bērni”

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,80 (1,15 eiro) par cm² ierāmējumā Atlaides par reklāmas publicēšanas biežumu:

Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.

Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.

Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.

PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:

● LS 0,40 (0,60 eiro) par 1 cm² ierāmējumā.

SĒRU SLUDINĀJUMS:

● LS 35,- (50 eiro)

Pasta adrese:

Ausekļa iela 14 - 2

Rīga, LV - 1010

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-15

DAUGAVAS VANAGU MĒNEŠRAKSTS

Top 2013. gada 3. numurs

Paldies tiem abonentiem, kas jau pasūtījuši DVM 2014. gadam! Aicinām žurnālu pasūtīt arī draugiem, radiem un domubiedriem Latvijā. Īpaši pateicīgi būs sirmie leģionāri Tēvzemē. Pasūtīniet DVM arī savu dzimto novadu un skolu bibliotēkām. **Maksa abonentiem Latvijā \$22 USD jeb 11 lati (16 eiro).**

Abonementa likmes ir noteiktas zemei, kur dzīvo saņēmējs, nevis kur atrodas maksātājs, tā ļaujot kaut daļēji segt attiecīgos pasta izdevumus.

Likmes paliek šādas (\$-USD): **Amerikā - \$34,00; Anglijā \$32,00; Austrālijā - \$42,00; Kanadā \$39,00; Vācija/Zviedrijā u.c. Eiropas valstīs (Beļģija, Francija, Somija...) - \$30,00.**

Abonējiet DVM, nosūtot abonētāja vārdu, adresi un DVM abonementu samaksu DVM koordinātoriem/pārstāvjiem:

Anglijā - L. Ceriņš, 141 Boyer Street, Derby DE22 3TG, England. Tel: 01332 341 287.

Austrālijā - Gunta Vagare, 17 Tennyson Ave., Preston, Vic. 3072, Australia. Tel: 613-9478-6461; e-pasts: vanagi@mira.net.

Latvijā - DV CV pārstāvība Latvijā, Mārstaļu ielā 5, Rīga, LV-1050, Latvija. e-pasts: dvcv1@inbox.lv; tel: +371 26003710.

Vācijā - Juris Pērkonis, Walter vom Rath Str., 33, 60320 Frankfurt, Germany. Vācijā abonēšanas maksa kārtrojama ar DV Vācijas valdi, Lettischer Fürsorgeverein, Postbank Hanover, Konto No. 81910307, BLZ 250-100-30.

Zviedrijā - Ilgvars Gūtmanis, Mellanvagen 7, Kallered S428 30, Sweden.

E-pasts: Ilgvars.0317951662@telia.com; tel: 46 31 795 1662.

ASV - Imants Kalniņš, 42 Hackensack St., Wood-Ridge, NJ 07075, USA

e-pasts: kimants@aol.com; tel: (201) 933-8234.

Kanadā - Skaidrīte Tērauds, 28 Deering Cresc., Toronto, ON M2M 2A3, Canada. Tel. (416) 225-5534.

NODIBINĀJUMS “DAUGAVAS VANAGU CENTRĀLĀS VALDES PĀRSTĀVNIECĪBA LATVIJĀ” FONDS, Reģ. Nr. 40008004689; Konta Nr. LV02 UNLA 0001 0037 0041 2, AS “SEB BANKA”; SWIFT kods: UNLALV2X, Vecrīgas filiāle, Grēcinieku-9, Rīga, LV-1050 [Latvia]. Ar norādi: “Par DVM 2013.g.”, pieminot arī DV zemi. Ja maksājumā par DVM ir arī iekļauti abonementi leģionāriem Latvijā, lūdzu atzīmēt, cik DVM kopijas ir domātas leģionāriem (\$22 USD par katru DVM 2013. g.).

Ja ir grūtības nosūtīt samaksu par DVM elektroniski, tad to var veikt, arī rakstot čekus uz Daces Rudzītis vārda, ar piezīmi „Par DVM”, un tos nosūtot uz avīzes „Laiks” kantori 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA.

Rakstus un paziņojumus, lūdzu, sūtiet uz Rīgas redakciju:

Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV 1010, LATVIA

e-pasts - redakcija@laiks.us

fakss - +371 67326784

tālr. - +371 67326761

Daugavas Vanagi, sasauksimies, un lai mums veicas saglabāt DVM!

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts, iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Izdevēji: *Brīvās Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010

Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423, Tālrunis: +371 67326784.

e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis “Straumēni”, Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā: Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.

Tālr. 01162431322, fakss 01162433312. e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar 2010. gada 1. jūliju:

Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 65; 12 mēnešiem GBP 120. Samaksu ar čeku, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650.-; 12 mēneši Kr 1240.-. NAUDAS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālr. : +46 8214425. Administrācija: Vija Freimane, e-pasts: freimanisv@yahoo.se, tālr. +46 8808815

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 143 eiro; 6 mēn. – 75 eiro; 3 mēn. – 40 eiro; BL konts Lettis -che Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, konts 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citas Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro; 12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20 (25 eiro), 12 mēnešiem Ls 34 (49 eiro).

Latviešu organizāciju un privāto sludinājumu maksa €3 par 10 mm augstu viensējīgā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) €45. Zviedrijā – 500 kr.

Komerālie sludinājumi €6 par 1 slejas cm. Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA

Latvian Weekly Newspaper published by the Latvian Publishers Association, Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

Iespiests: SIA EVEKO, Rīgā

SPORTS SPORTS SPORTS

Boston Community showcase

Boston Community showcase jeb aktīvistu un brīvprātīgo biedrību iepazīšanās un prezentācijas pasākumu jau vairākus gadus pēc kārtas rīko ar domu iepazīstināt un prezentēt Bostonā un tās apkārtnē esošās biedrības un aktīvistu darbošanās.

Arī šogad 8. septembrī Bostonas *Central Park* notika šāds sarīkojums. Visu dienu apmeklētāji varēja izklaidēties, baudīt dažādus priekšnesumus un aktivitātes, ko bija sagādājuši pārstāvji no dažādām biedrībām.

Sevi prezentēt bija ieradušies pārstāvji no Bostonas Latviešu biedrības „Stiprāki kopā”, kas aktīvi darbojas Bostonā, organizējot latviešu publikai dažādus sarīkojumus. Bostonas Latviešu biedrības vadītājs Ziedonis Bar-

baks plašākai sabiedrībai stāstīja par biedrības aktivitātēm un latviešu kultūras svarīgākajām iezīmēm. Tika prezentēta arī rupjmaize, kas tiek cepta Bostonā pēc senām latviešu receptēm.

Labi iejusties hokejista lomā

Ziedonis Barbaks ir Bostonas latviešu hokeja *fanu* kluba dibinātājs, kas pulcē kopā hokeja līdzjutējus Bostonā un tuvākā apkārtnē. Bostonas hokeja mīļi ir nodibinājuši draudzīgas attiecības ar latviešu hokeja vienību *Peterborough Dinamo*, kas arī piedalījās šajā sarīkojumā. *Peterborough Dinamo* hokejisti iepazīstināja ar savu vienību, hokejistu formas tērpiem un inven-

Hokejs nav vienaldzīgs arī pilsetas mēram

tāru. Aicināja pievienoties jaunus dalībniekus. Sarīkojuma dalībniekiem bija iespēja uzvilkt hokejistu tērpus un justies kā īstiem hokejistiem, izmēģinot prasmi ripas mešanā vārtos. Šādu iespēju nepalaida gažām arī Bostonas mērs *Paul Kenny* ar kundzi (*attēlā*).

Inese Asermane,
Peterborough Latviešu biedrība, Latviešu skoliņas “Pūcītes Akadēmija” vadītāja

Plēsnieka zelts Eiropas meistarsacīkstēs

Latvijas svarcēlājs Artūrs Plēsnieks izcīnīja čempiona titulu Tallinā Eiropas U-23 meistarsacīkstēs.

Plēsnieks startēja svara kategorijā līdz 105 kilogramiem,

raušanā sasniedza 175, grūšanā - 221 kg kas kopsummā deva 396 kilogramus un pirmo vietu. Otrās vietas ieguvējs polis Mihaļskis Artūram zaudēja sešus kilogramus.

Eiropas meistarsacīkstēs junioru vecuma grupā svara kategorijā līdz 48 kg trešo vietu izcīnīja šobrīd tikai 15 gadus vecā Rebeka Kocha - 150 kg (68+82). Kocha laboja sev piederušos Latvijas rekordus raušanā, grūšanā un abu vingrinājumu summā.

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas evaņģeliskā draudzē turpmāk dievkalpojumi notiks katra mēneša otrajā svētdienā: **13. oktobrī** plkst. 16. Tomēr novembrī dievkalpojums notiks tieši **18. novembrī** plkst. 16 par godu Valsts svētkiem.

Draudzes pilnsapulce notiks uzreiz pēc 8. septembra dievkalpojuma. Draudzes valde sniegs pārskatu par gada darbiem un pārskatu par padarīto. Revīzijas komisija sniegs savu slēdzienu, un noturēsim arī valdes locekļu amatu vēlēšanas. Aicinām pieteikties vēlēšanās visus, kas vēlas palīdzēt īstenot draudzes nākotni.

ANGLIJA

DVF nama kluba telpās (72 Queensborough Terrace, Lonod, W2) sestdien, **12. oktobrī**, plkst. 15.30 tiks rādīta filma „Sapņu komanda 35”. Filmas ir stāsts par Latvijas basketbola izlasi, kas 1935. gadā izcīnīja pirmo Eiropas čempionu titulu. Atspirdzinājumi. Ieeja par ziedojumiem.

TDK “Londona deju” rīko Deju festivālu, St. Columba's Church, Pont Street, London, SW1X 0BD, sestdien, **19. oktobrī**, plkst. 19.00 - 22.30. Piedalās: TDA Liesma, TDK “Londona deju”, Jauniešu deju kopa *Salinieki* un *Dublinas bērnu deju kopa*. Ieeja £10. Pēc koncerta saviesīgais vakars ar Austrumkalnu.

Londonas Latviešu koris piedāvā savu gadskārtējo koncertu: Dziesmu svētku atskaņas, St. Stephen's Church, Gloucester Road, London SW7 4AL (tuvākā stacija Gloucester Road), sestdien, **26. oktobrī**, plkst. 18:30. Londonas Latviešu koris savā gadskārtējā koncertā piedāvā programmu ar koristu vismīlākām dziesmām, kuŗas tika atskaņotas šī gada Dziesmu svētkos. Koris arī svinēs vairāku latviešu komponistu jubilejas, ieskaitot Jāzepa Vītola 150. dzimšanas dienu. Biļetes cena £7. Biļetes var nopirkt pie ieejas Cenā ieskaitīta glāze vīna vai bezalkoholiska dzēriena.

Bradfordā, 5 Clifton Villas BD8

7BY, DVF namā, sestdien, **28. septembrī**, plkst.18.30 **DŪDALNIEKI** 30. gadu jubilejas ietvaros aicina uz Miķeļu un Apjumības koncertu, kuŗa viesi ar dziesmām kopā Austrumkalns no Londonas. Līdzī ņemt labu garastāvokli un, ja vēlas, groziņu. Ieeja par labprātīgiem ziedojumiem

DIEVKALPOJUMI VIDUSANGLIJAS DRAUDZĒ, māc. V.Vāvere **Birminghamā**, All Saints Church, Kings Heath, B14 7RA, svētdien, **20. oktobrī**, plkst.15.30 Pļaujas svētku dievkalpojums.

„**Straumēnos**”, Catthorpe Manor, Lilbourne Road, Catthorpe, Lutterworth, Leicestershire, LE17 6DF, svētdien, **20. oktobrī**, plkst.10 dievkalpojums.

AUSTRUMANGLIJAS DRAUDZĒ, māc. V.Vāvere

Derbijā, Chapel of St.Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT, svētdien, **6. oktobrī**, plkst. 12 Pļaujas svētku dievkalpojums.

Notinghamā, Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH, svētdien, **6. oktobrī**, plkst.15 Pļaujas svētku dievkalpojums.

Mansfildā, St.Peters's and St. Paul's Church, Mansfield, NG18 1AP, sestdien, **5. oktobrī**, plkst.11 Pļaujas svētku dievkalpojums.

Piterborovā, St.Mark's Church Centre, Peterborough, PE1 2SN, piektdien, **11. oktobrī**, plkst.19 Pļaujas svētku dievkalpojums.

LĪDSAS DRAUDZĒ, māc. G. Putce

Lidsā, 9 Alma Rd., LS6 2AH, Sv. Lūkas baznīcā, svētdien, **20. oktobrī**, plkst.14 Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu.

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZĒ, māc. G. Putce

Bradfordā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, Vācu baznīcā, svētdien, **20. oktobrī**, plkst. 10.30, Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu.

MANČESTERAS DRAUDZĒ, māc. G. Putce

Mančesterā, Stretford, M32 8FE, Martin-Luther-Kirche, 9 Park Road, svētdien, **6. oktobrī**, plkst.13.30, dievkalpojums.

Voringtonā, WAI IXG, Market Gate, Holy Trinity Church, svētdien, **6. oktobrī**, plkst. 20, dievkalpojums ar dievgaldu.

APVIENOTAJĀ LONDONAS LATVIEŠU EV. LUT. UN MIERA DRAUDZĒ

Londonā, Zviedru baznīcā, 6-11 Harcourt St, WIH 4AG, svētdien, **13. oktobrī**, plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldu. Ceturtdien, **31. oktobrī**, plkst. 19 Reformācijas dienas dievkalpojums angļu valodā kopā ar citām luterāņu draudzēm.

Rovfantā, RH10 4NG, svētdien, **6. oktobrī**, plkst. 11.30 Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu, pateicībā par latviešu 60 gadu Rovfantas muižā.

VĀCIJA

DIEVKALPOJUMI

Minchenes latviešu luterāņu draudzē, Svētā Gara baznīcā: Heiliggeistkirche, Hugo Troendle Str. 53, München-Moosach, svētdien, **13. oktobrī**, plkst. 15 dievkalpojums ar dievgaldu. Dievkalpojumu vadīs mācītāja Dr. Ilze Ķezbere-Härle, bērniem - svētdienas skolas nodarbība, pēc dievkalpojuma - draudzes kopsapulce un sadraudzības stunda tuvējā viesu namā. Miļi aicināti latvieši un vācu draugi no tuvienu un tālienes.

Štutgartē, Vecās Pils kapellā, Schlosskirche, Am Schillerplatz, svētdien, **6. oktobrī**, plkst. 15 paredzēts Pļaujas svētku dievkalpojums latviešu un vācu valodā. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds senās sakristejas telpās.

Etlingenā, Liebfrauenkirche, Lindenstr., svētdien, **13. oktobrī**, plkst. 14 paredzēts Pļaujas svētku dievkalpojums. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars ar kafijas galdu.

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, Hohenzollernstr. 54, **6. oktobrī** plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galda.

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, Butjadinger Str. 59, **20. oktobrī** plkst. 11 Pļaujas/pateicības svētku diev-

kalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērgelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

ZVIEDRIJA

Gēteborgas Latviešu pensionāru biedrības tikšanās "Folkpartiet" telpās NEDRE KVARNBERGSGATAN 7 (atrodas "Vāstra Nordstan"), Gēteborgā, notiks **26. oktobrī un 30. novembrī** plkst. 13. Jauni biedri laipni gaidīti. Valde

Turpmākie Stokholmas pensionāru sarīkojumi notiks **19. oktobrī un 7. decembrī**.

BELGIJA

Eiropas Parlamentā Briselē **16. oktobrī** režisore Dzidra Smil-

tēna sadarbībā ar Latvijas Eiroparlamenta deputāti Sandru Kalnieti pirmo reizi Briselē izrādīs bīskapa dzīvesstātu pilnmetrāžas dokumentālajā filmā „Lūgšana krustā”.

DIEVKALPOJUMI

Beļģijas latviešu ev. lut. draudzes Pļaujas svētku dievkalpojums notiks **13. oktobrī** plkst. 15 Zviedru draudzes baznīcā (Eglise Suédoise, Ave des Gaulois 35, BE-1040 Bruxelles, pie Merode metro stacijas, netālu no Cinquantenaire parka). Dievkalpojumu vadīs prāvests Klāvs Bērziņš. Dziedās Briseles latviešu vokālais ansamblis Vitas Timermanes-Moras vadībā. Pēc dievkalpojuma - kafijas galds.

Mūžībā aizsaukts mūsu brālis

JURIS ROŽKALNS

Dzimis Talsos, Latvijā, 1937. gada 13. maijā, miris Stokholmā, Zviedrijā, 2013. gada 8. septembrī

Miļā atmiņā paturēs
Jānis un Andris ar ģimenēm Zviedrijā

No mūsu vidus šķirusies radniecē
un mums tuvais cilvēks

**NANIJA VEITA,
dzimusi PLANKA**

Dzimusi Rozēnu pagasta „Veckuršanos” 1926. gada 27 martā, mirusi Rīgā 2013. gada 6. septembrī

*Kā magone vējā tu irsi,
Vairs neplūksi mirti, ne virsi,
Jo mūžības atvaros nirsi –
Skries gažām tev bite un dūks,
Maigi dūks,
Dūks...*

Dārgā piemiņā viņu paturēs
radi, draugi un paziņas Latvijā, Anglijā un ASV

Iveta MEDĪNA
(Neatkarīgā Rīta Avīze)

Izdzīvosim, ja nepakļausimies svešām varām...

90. gadu sākums deva iespēju daudzēm. Tas bija brīnumu laiks. Tieši tolaik mākslas zinātņu doktors **Valdis Krastiņš** sāka savu diplomāta karjeru, lai kalpotu savai valstij Čehijā, pēc tam – Slovaikijā, Turcijā, Norvēģijā un Somijā. Savā cienījamā vecumā – 86 gadi – Valdis Krastiņš joprojām ir ļoti aktīvs un enerģisks. Ik pa brīdim varam lasīt viņa komentārus par dažādām aktualitātēm Latvijā un pasaulē.

– Krastiņa kungs, kā gadījās, ka jūs tikāt uzrunāts līdzdarboties valsts atjaunotajā diplomātiskajā dienestā?

– Droši vien tāpēc, ka pratu dažas svešvalodas...

– Precīzēsīm. Jūs runājat septiņās svešvalodās – krievu, angļu, vācu, franču, zviedru, čehu un poļu. Varbūt vēl kādā?

– Ir jau vēl viena otra, bet nosauktās es tik labi nemaz nepārzinu. No svešvalodām perfekti protu krievu, angļu un vācu valodu, pārējās varu lasīt un saziņāties.

– Kā jūs, būdams mūziķis, kļūvat par diplomātu?

– Mani uzrunāja toreizējais Latvijas ārlietu ministrs **Jānis Jurkāns**. Par diplomātu kļuva tad, kad mani aizsūtīja uz Helsinkiem Latvijas delegācijas sastāvā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijā (EDSO). Toreiz tika gatavota 1992. gada Helsinku samita (galotņu apspriedes) deklarācija, kurā 15. pants bija par ārņemju (formulējums, kuŗam Krievijas puse piekrita) karaspēka izvešanu no Baltijas valstīm. Strādājām gan dienām, gan naktīm, cīnījāmies par katru vārdu. Deklarācijas pieņemšana bija mūsu pirmā lielā diplomātiskā uzvara. Iepriekš Krievija bija uzskatījusi, ka sarunas par karaspēka izvešanu ir bilaterālas – tā teikt, divu valstu iekšēja lieta. Droši vien šīs sarunas ilgtu bezgalīgi un, iespējams, Latvijā varēja būt tāpat kā Moldovā, kur nelegāli atdalītā valsts daļā ir dislocēti krievu tanki (mums tā varētu būt Latgale!). Bet Krievijas prezidents Boriss Jeļcins piekrita parakstīt deklarāciju ar visu 15. pantu. Un krievu karaspēks 1994. gadā atstāja Latviju.

– Kā jūs kļūvat par Latvijas vēstnieku Čehijā?

– 90. gadu sākumā EDSO galvenā mitne atradās Prāgā. **Ārlietu ministrijas** valsts sekretārs **Māris Gailis** bija izdomājis, ka šajā organizācijā Latvijai vajag savu pastāvīgu pārstāvi (es skaitījos pilnvarotais lietvedis). Kad Čehoslovākija sadalījās divās daļās un Čehija kļuva par neatkarīgu valsti (1993), bija vajadzīgs vēstnieks. Parasti jau lietveži nekļūst par diplomātiskajiem sūtņiem, bet toreiz tā notika.

– Kad Latvijas Republikas diplomātijas vēsturi sāka veidot Zigrīds Anna Meierovics, mūsu sūtņiem klājās visai sūri. Vēstnieki ar savām ģimenēm dzīvoja pusbadā, taupīdami katru santīmu, lai varētu Eiropas promienecēm sarīkot greznas pieņemšanas smalkākajos salonos. Tas bija nepieciešams, lai iegūtu Latvijas valsts atzīšanu. Kā klājās jums?

– Visu to, ko jūs teicāt, es labi pazīstu... Man iedeva uz rokas žūksnīti dolaru un teica: ar to tev līdz gada beigām būs jādzīvo, grozies, kā gribi! Savu darbību Prāgā sāku vienkāršā panelmājas trīsistabu dzīvoklī ar čīkstošām durvīm. Kad pēc gadiem pieciem aizbraucu no Čehijas, Latvijas vēstniecībai jau bija liela māja, pilnīgi aprīkota. Bija ļoti daudz interesanta, bet pats zīmīgākais notikums man personiski bija vairākkārtējā tikšanās ar Vāclavu Havelu (1936–2011). Jāpiebilst, ka ar viņu jau biju re-

– Iespējams, 1968. gadā, kad daudzi emigrēja no Čehoslovākijas, arī Vāclavs Havela taču varēja aizbraukt, bet viņš to principiāli nedarīja. Havela izbaudīja visu – gan cietumu, vajāšanas, gan pazemojumus.

– Jūs ieminējāties, ka jums 20 gadus bijis liegts izbraukt no PSRS. Par ko?

– 70. gadu sākumā kopā ar Komponistu savienības grupu biju Itālijā. Pēc pārbraukšanas mani izsauca uz **Valsts drošības komiteju** un mēģināja pierunāt sadarboties. Tradicionāls gājiens.

Valdis Krastiņš

“Eiropā neviens politiķis personības lieluma ziņā nelīdzinās Vāclavam Havelam – ne Žozē Manuels Barrozu, ne baronesi Katrīnu Eštone”

“Mūsu politiķiem nav ne ideoloģiskas pārlicības, ne arī dziļākas izpratnes par Latvijas vēsturi. Tāpēc arī nav redzējuma par Latvijas tagadni un nākotni”

“Lietas ir jāsauc īstajos vārdos: okupācija ir okupācija, kolonisti ir kolonisti, lai kuŗā paaudzē viņi šeit dzīvotu”

dzējies 1968. gadā, pirms aizlieguma man izbraukt no PSRS. Tolaik Čehijā dzīvoja manas mammas draudzene, latviete. Biju pie viņas aizbraucis ciemos. Sagadījās, ka tas notika tieši Prāgas pavasara laikā. Staigāju pa pilsētas centru un iegāju *Café Slavia*, kas atrodas pretī Nacionālajam teātrim. Tur arī sastapu Havelu. Norunājām visu nakti – par toreizējo tagadni un iespējamo nākotni.

– Kāds jums saglabājies iespaids par Havelu?

– Diemžēl otra tāda līdera Eiropā vairs nav. Politiķi, kas patlaban atrodas priekšplānā, ir samērā bāli. Neviens personības lieluma ziņā nelīdzinās Vāclavam Havelam – ne Žozē Manuels Barrozu, ne baronesi Katrīnu Eštone.

– Jā, bet laiks toreiz bija pavisam cits. Politiski ļoti ekstrēms, cilvēka principus mobilizējošs (vai arī tieši pretēji – degradējošs). Principi veido ne tikai disidentus, bet arī personības. Kāds nu vairs disidentisms Eiropas Savienībā! Ļaudis morāli apveļas, aptaukojas. Vienīgās rūpes par sava komforta līmeni.

stāvēja. Lielākā daļa neticēja idejām, kuŗas kaismīgi sludināja. Vai tad tas nav cinisms? Viņi bija ciniķi toreiz un bija ciniķi arī tad, kad Latvija atguva neatkarību. Tādi paši viņi ir šodien. Igaunijai vismaz daļēji izdevās šo kļūdu novērst. 90. gadu sākumā viņi politikā iesaistīja jaunus, nepieredzējušus cilvēkus. Atceros, uz Latviju bija atbraucis Igaunijas ārlietu ministrs. Redzot viņa pavadošo delegāciju, kāds ironiski pajautāja: ministra kungs, kas tie par skolniekiem jums līdzī? Nē, – atbildēja ministrs, – tie ir nevis skolnieki, bet Ārlietu ministrijas vadošie darbinieki. Jauni, padomijas cinisma neskarti.

– Arī Igaunijai laimējās, jo toreiz tai bija savs Havela – prezidents Lenarts Meri (1929–2006). Dižs vīrs, kas ar savu personības charismu apgaismoja ceļu kā bāka. Mums šādu personību nebija. Tie, kuŗi varēja mēroties intelektā, tiešā veidā nepiedalījās lēmumu pieņemšanā.

– Tieši tā. Latvijā tolaik pielūdzta skaistas frizūras.

– Tagad pielūdz Ministru prezidentu **Valdi Dombrovski**.

– Es negribu runāt par šo tematu...

– Bet jūs taču pats esat viņu publiski kritizējis, sakot, ka Dombrovskis ir sevi izsmēlis.

– Ja jūs pieminat tos vārdus, ka „viņš ir sevi izsmēlis”, – jā, protams, tā ir. Viņš nekad neko nezina. Ne par **Krājbanku**, ne par vilcienu iepirkumu, ne par **Liepājas metallurgu**. Dombrovskim nav ko teikt ne par vienu skandalozu lietu. Un nav arī vīziju par valsts nākotni.

– Politologi šo mierīgo un pedantisko cilvēku raksturo kā politiskās pelēcības fainomenu. Bet varbūt tieši tur meklējamas latviešu mentālitatei tikamākās īpašības – mērenībā un pelēcībā?

– Ja jau mēs ievēlējām šādu **Saeimu**, kuŗa izvēlējās šādu premjēru un ievēlēja tādu prezidentu, tad, mīļie, kāpēc viņus apsūkt? – Viņi – tie esam mēs.

– Kāpēc Latvijā vairs neaug lieli valstsvīri?

– Atļaujiet man uzskaitīt dažus būtiskākos iemeslus. Tātad: pirms kuŗa aizbrauc vācbaltieši – intelektences zieds; pienāk 40. gads, kas noplauj spilgtākos pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus; abas okupācijas varas iegulda kapā labāko krievu minoritātes daļu; tad tiek iznīcināta ebreju kopie-

VALDIS KRASTIŅŠ

- Dzimis Rīgā 1927. gada 16. jūnijā
- 1951 – absolvē Latvijas Konservatorijā
- 1961–1967 – aspirantūra Ļeņingradas konservatorijā (klavieŗu spēle, pianisma vēsture); disertācija – J. S. Bacha skandarbū interpretācijas laika gaitā; doktora zinātniskais grāds
- 1988 – Radošo savienību plēnuma dalībnieks, Tautas frontes nodaļas vadītājs konservatorijā
- 1990 – ASV Dienvidlinojas (Kārbondeilā) universitātes viesprofesors
- Vēstnieks Čehijā (1992–1997), vienlaikus arī Slovaikijā, Turcijā
- 1997–1998 – Ministru prezidenta personiskais pārstāvis Baltijas jūras valstu padomē
- Vēstnieks – Norvēģijā (1998–2000); Somijā (2000–2005)
- Latvijas pārstāvis Baltijas jūras valstu padomē (2005–2007); Vecāko amatpersonu komitejas priekšsēdis Latvijas prezidentūras laikā BJVP (2007–2008)

na; pienāk 1944. gads, un sākas lielā izceļošana – trimdā dodas aptuveni 200 000 latviešu, arī galvenokārt radošā un profesionālā inteliģence. Leģionā aiziet bojā ap 100 000 vīru. 1949. gads izveidē turīgāko zemniecības daļu... Ko tad mēs varam gaidīt no tiem, kuŗi izdzīvoja? Patiesi lielas personības izaug paaudžu paaudzēs, ilgstošā izglītības procesā. Atceros savus ārņemju kolēģus no diplomātiskā korpusa. Lielākajai daļai no tiem bija vismaz divi trīs augstākās izglītības diplomu, viņi lieliski pārzināja mākslu, kultūru, ekonomiku.

– Arī aristokrāts septītajā paaudzē var būt iznīrelis. Daudz kas ir atkarīgs no pašizglītošanās. Jūs taču lieliski pārzinājat mākslu, kultūru un iemācījāties svešvalodas.

– Man laimējās ar ģimeni. Ieguvu labu izglītību. Tēvs pirmās brīvvalsts laikā bija zvērināts banku revidents. Vecmāmiņa bija igauņu asiņu, ar viņu ģimenē sarunājās vāciski, jo viņas latviešu valoda... Mums bija ļoti liela bibliotēka, ko tēvs kuŗa laikā kā vērtīgāko pārveda uz laukiem. Diemžēl tieši grāmatas aizgāja bojā. Tomēr man laimējās vēl pirms tam šo to nosūkt. Lasīju, cik vien bija iespējams.

– Ik pa brīdim aktualizējas jautājums par visas tautas vēltu prezidentu. Kā jums šķiet, ir vērts korrigēt Satversmi, lai mainītu prezidenta statusu?

– Nē. Ko mēs ievēlētu? Visticamāk, kādu pazīstamu aktieri vai mūziķi. Diemžēl cilvēki nedomā, kādas sekas būs viņu izvēlei. Padomju vara pamatīgi iedzinusi apziņā, ka vēlēšanas ir tikai farss. Bet šodien tas nav farss!

– Varbūt mums jāmaina vēlēšanu likums un principi?

– Kāda jēga? Elektorāts taču paliks tas pats vecais. Atgādināšu, ko reiz teica Vāclavs Havela. Proti, ka neviens vēlēšanu likums nevar atspoguļot neko citu kā tikai vēltāju. Tā tas ir. Saeima, valdība un prezidents atspoguļo mūsu sabiedrību un tās izpratni par politiku.

– Politikas eksperti norāda uz kādu Latvijas fainomenu: vēltājs nelasa partiju programmas. Taču patiesībā tur nav ko lasīt, jo ideoloģijas jau nav! Ir tikai tukšas frazes un solījumi, kuŗus, tiekot pie varas, neviens negrasās izpildīt.

(Turpinājums II pielikumā)

(Turpināts no I pielikuma)

– Taisnība. Ja spriežam pēc primitīvās leksikas un izteikumiem, mūsu politiķiem nav ne ideoloģiskas pārliecības, ne arī dziļākas izpratnes par Latvijas vēsturi. Tāpēc arī nav redzējuma par Latvijas tagadni un nākotni.

– Trakākais, ka nav arī ideālu, kas spētu apvienot tautu.

– Iespējams, ka latviešus spētu mobilizēt kāda ārkārtas situācija, taču ne ikdienā. Kādu laiku esmu dzīvojis un strādājis Somijā, tāpēc minēšu somus, kas šobrīd ir ļoti solidāra tauta. Viņiem vēl joprojām atmiņā ir īsais, bet ļoti skarbs Ziemas karš (1939–1940), kas piespieda būt solidāriem. Somi saprata, ka tikai vienprātībā spēš uzvarēt krievus.

– Neaizmirsīsim iepriekšējo karu, kad somu tauta nebūt nebija vienota savos uzskatos.

– Jā, somi ļoti nelabprāt runā par to laiku, kad tika nodibināta t.s. Tammerforsas padomju republika un norisinājās pilsoņu karš (1918) starp sarkanajiem un baltajiem. Pēc lielnieku sakaušanas ģenerālis Ridigers fon der Golcs kopā ar baltajiem somiem likvidēja gandrīz 8000 somu komunistu. Vienā rāvienā. Tā bija asiņaina mācība, taču uz ilgiem laikiem.

– Jūs pieļaujat iespēju, ka pienāks reiz brīdis, kad latvieši, joprojām uzskatīdami vēlēšanas

par farsu, palaidīs pie varas **Saskaņas centru (SC)**?

– Ceru, ka latvieši attapsies. Tomēr tas ir stipri iespējams, proti, – **Saskaņas centrs** pie varas un valsts politikas pavērsiens uz Krievijas pusi.

– Iekšējā barjēra, kas līdz šim daudzus atturējusi balsot par pievilcīgo **Nilu Ušakovu**, ir fakts, ka SC nav skaidri un gaiši atzinis Latvijas okupācijas faktu.

– Lietas ir jāsauc istajos vārdos: okupācija ir okupācija, kolonisti ir kolonisti, lai kuŗā paaudzē viņi šeit dzīvotu. Varbūt ļoti jauki, patīkami cilvēki, bet tomēr – kolonisti, ar savu mentalitāti un tikumiem. Tas taču ir tik skaidrs. Ja latvieši to nesaprot, nu ko tad vēl runāt par krieviem... Tā bija otrā lielākā kļūda pēc neatkarības atjaunošanas – pārdēvēt kolonistus par «mazākumtautību». Ar to arī sākās visas nepatīkšanas savstarpējās attiecībās.

– Jūs esat teicis, ka Latvijas okupācijas fakta neatzišana būtu jāpadara par sodāmu. Kāpēc?

– Tāpēc, ka nemitīgi notiek uzbrukumi mūsu valsts nepārtrauktības koncepcijai un tie kļūst arvien intensīvāki.

– Kam, jūsuprāt, vajadzētu notikt, lai uzlabotos attiecības ar Krieviju? Kas Latvijai būtu jāziedo labu kaimiņattiecību vārdā?

– Neatkarība. Nekāds mazāks upuris netiktu pieņemts. Krievija vēl aizvien nespēj atzīt faktu, ka

Latvija ir neatkarīga valsts. Tādējādi pozitīviem procesiem vajadzētu notikt tikai Krievijas pusē. Latvija no savas puses tur neko nespēj ietekmēt.

– Uzturēšanās atļaujas pret īpašuma iegādi Latvijā. Tas, ko dodam pretī, ir adekvāts tai naudas urgai, kas ieplūst valsts budžetā?

– Absolūti nē.

– **Nacionālā apvienība** protestē pret šo sistēmu, sakot, ka tā jāpārtrauc vai vismaz jāpacel investīciju sliekšnis. Varbūt jāprasa miljons, nevis tūkstoši?

– Pat ne miljonu par īpašumu! Miljons, kas ieguldīts tautsaimniecībā – varbūt. Bet to jau neviens krievs šeit nedarīs. Pirms tikai nekustamos īpašumus un atkal dzīs uz augšu cenas, veidojot kārtējo burbuli. Tas ir katēgoriski jāizbeidz.

– Kā jums šķiet, kāpēc Baltijas valstis pēc Atmodas laika ciešas tuviņas un neatkarības atgūšanas tā arī nav radušas patiesu vienotību un spēju sadarboties reģiona stiprināšanā?

– Domāju, ka lielā mērā to nosaka vēsturiskās īpatnības jeb ģeopolitiskais konteksts. Palūkosimies uz Lietuvu, kuŗai ir sena vēsturiskā saite ar Poliju. Man iznāca kādu laiku padzīvot Varšavā, kur irēju nelielu dzīvoklīti *Plac Unii Lubelskiej* – vietā, ko sauc Ļubļinas ūnijas laukums. Ar to jau viss ir pateikts: Polijas – Lietuvas ūnija (1569–1795). Šo

vēsturisko apvienošanu neviens lietuvietis nav aizmirsis – lai kādi strīdi ar Poliju arī šodien būtu. Savukārt mūsu ziemeļu kaimiņi igauņi vēl arvien izjūt tuvību ar Somiju, kā jau somugru tauta. Kas ir Latvijas vēsturiskais pieturas punkts? «Mēs esam eiropieši!» man lepnī paziņoja viens no mūsu ārlietu ministriem, kad jautāju, kur šai kontekstā iederas Latvija. Lūk, tāpēc no Baltijas valstu ciešākas sadarbības nekas nesanāk. Varbūt kādreiz Krievijas drauds piespiedīs uz ciešāku tuvību.

– Tad izzudīs pat ekonomiskā konkurence?

– Kāda ekonomika! Nu būsim taču realisti... Par visiem kopā mums ir aptuveni 6,5 miljoni iedzīvotāju. Par kādu ekonomiku ES mērogā te var runāt, ja Polijā vien ir gandrīz 40 miljoni cilvēku? Tieši tāpēc poļi sekmīgāk izkuģoja cauri krīzei. Viņiem arī bija elastīgāka fiskālā politika. Kāpēc Latvijai iet tik smagi? Uz to var atbildēt ikviens, ja tikai drusku padomā. Tur nemaz nav jābūt diplomātam. Savā veidā Latvija ir bagāta zeme – meži, lauki, tīrs ūdens, neaizsalstošas ostas. Tas jāliek lietā mūsu labā. Mūsu zemē ir daudz cilvēku, kuŗi strādā godīgi un sūri. Un latvieši prot vienoties kopīgiem mērķiem, to parādīja Dziesmu svētki – izteikti pozitīvs notikums. Šo prasmī neviena no valdībām nav

pratusi likt lietā, risinot valstiskus uzdevumus.

– Kas būs tālāk?

– Var, protams, cerēt uz latviešu dieviņu vai brīnumu, bet, ja tā nebūs, tad...

– ...joprojām izmirsim un pametīsim Latviju. Vai iespējams kaut ko vēl saglabāt, vai arī esam nokavējuši šo iespēju?

– Ceru, ka vēl neesam nokavējuši. Kas jādara lietas labad, to taču visi zinām, bet šai valdībai gan tas nav pa spēkam un, šķiet, nav arī redzējuma.

– Jūs rakstāt vēl vienu grāmatu. Par ko tā būs?

– Par padomju laiku un maniem piedzīvojumiem tajā. Arī par šodienas novērojumiem. Daudzi jau piemirsuši, ka šodien varam brīvi izteikt savas domas; lasīt, ko gribam; ceļot; izglītoties ārzemēs. Padomju laikā tā nebija. Ļaudis iemācījās darboties komunistu un čekas noteiktajā šaurībā, spītēt padomju varai. Par to arī grāmata, kas nu jau ir izdevniecībā. Un vēl – es ticu Latvijas nākotnei. Jau reiz, Krievijai pārņemot Livoniju, dzīva palika trešā daļa. Izdzīvojam. Izdzīvosim arī tagad, ja nepakļausimies svešam varām.

Pateicamies kollēģam *Neatkarīgajā Rīta Avīzē* par atļauju publicēt šo interviju!

Pie tēvu zemes turies klāt...

Kādreizējā Švarcmuižā, tagad Jaunmārupē, 10. septembrī, Latvijas armijas atjaunošanas 22. gadadienā, atklāja pieminekli Latvijas armijas kaŗavīru piemiņai.

Pieminekļa idejas autors Visvaldis Dumpis ir latviešu mutvārdu folkloras saglabātājs, iedvesmojies no radnieka Arvīda Ķurbja bērnības atmiņām. Ķurbju ģimenes tēva mājas „Adieņi”, vēlāk pārdēvētas par „Upmaļiem”, atradās Tīrelpurvā, Cenas tīreļa malā. Šajā asinīm slacītājā ze-

jai Švarcmuižai, tad redzēs, ka tagad izaugušo mežu caurvij ierakumi, ierakumi. Tie ir Bermonta kaŗavīru rakti, jo te viņi gatavojās uzbrukumam Rīgai un te sakauti atgriezās, lai bēgtu tālāk. Mēs stāvam uz asinīm slacītas zemes, un tā mums jāciens, jo tā ir mūsu senču asinīm izkaŗota.”

Mārupes vidusskolas direktors Jānis Lagzdkalns uzrunā paudzdomu, ka vēsturi var rakstīt ne tikai grāmatās, uz papīra lapām,

pārstāvji, vecie kaŗavīri.

Novadnieku Visvaldi Dumpis iedvesmojuši radnieka Arvīda mīlestības pilnie stāsti par tēva mājām, pagastu, par Latvijas nākotni. Sevišķi spilgti atmiņā palikusi diena, kad „Upmaļos” ieradās Kārlis Ulmanis un Latvijas Atsevišķās brigādes komandieris Jānis Balodis. „Upmaļos” bija iekārtota kaŗa materiālu nolikta-va. Ulmanis un Balodis gribēja novērtēt angļu atsūtītos ieročus un ietērpu, jo jaunajai Latvijas

Pieminekļa atklāšanas brīdī. Mārupes vidusskolas zēnu koris

mes ielāpiņā risinājās Brīvības cīņu kaujas, ko militārie vēsturnieki dēvē par Bermontiadi. Pieminekļa atklāšanas brīdī Babītes novada vēstures mūzeja direktore, sirmā skolotāja Aina Kvēpa sacīja: „Sāciet no Lielupes tilta līdz Babītes stacijai, Piņķiem, Beberbeķiem, līdz šeienei, bijuša-

bet arī dabā, konkrētā notikuma vietā, aicinot jauniešus šo pieminekli kopt un sargāt.

Skaistā septembra dienā meža ielokā putnu dziesmām pievienojās Mārupes vidusskolas jaunāko klašu koŗa zēnu dzidrās balsis, Babītes jauniešu skandinātās kokles, runāja pašvaldību

armijai bija lielas grūtības gan ar ieročiem un municiju, gan ar šinējiem, zābakiem.

Pēc Atmodas Visvaldis Dumpis iesaistījās atjaunotās Latvijas armijas darbā Bruņojuma un apģādes pārvaldē, ko vēlāk reorganizēja par Nodrošinājuma pavēlniecību, kur viņš dienēja trīs-

Pieminekli Latvijas armijas kaŗavīriem. Blakus piemineklim pa kreisi Visvaldis Dumpis, otrā pusē piemineklim viņa brālis Jānis Dumpis

padsmīt gadus. Vēlāk nodegušajās „Upmaļu” mājās dzīvojuši Dumpju dzimta. Tēvs bija zemnieks, studēja lauksaimniecību, darbojās aizsargu organizācijā. No izvešanām izdevās „izslīdēt” – apkārt purvi, meži. Vecajos ierakumos un blindāžās, kas pamazām aizauga, bērnībā gana „izkaŗotas kaujas”. Vēlāk radās doma, ka vajadzētu kaut kā saglabāt šo vietu vēsturisko piemiņu. Sākām meklēt piemērotu akmeņi piemineklim, atradām karjerā netālu no Slampes. Tā nu pēc tēlnieka Feldberga meta Jaunmārupē meža ielokā netālu no bijušajām „Upmaļu” mājām ir uzcelts piemineklis, kas vēstī: „Šajā vietā pie „Adieņu”, vēlāk „Upmaļu” mājām 1919. gada vasarā izvietotā Latvijas armijas kaŗaspēka ieradās Latvijas Ministru prezidents Kārlis Ulmanis

un ģenerālis Jānis Balodis, lai novērtētu no Anglijas saņemto kaŗavīru apģērbu un bruņojumu. Aculiecinieks Arvīds Ķurbis 1912-1990. Par Latvijas neatkarību.” Pieminekli iesvētīja Nacionālās aizsardzības akadēmijas kapellāns Uģis Brūklene.

Visvaldis Dumpis uzrunāja Mārupes un Babītes skolu jauniešus: „Tos gadus, kad es biju skolnieks, mēs cienījām savu prezidentu Kārlī Ulmani, kas rūpējās par mūsu valsti un to milēja. Ar viņa darbiem un cerību mūsu paaudze izgājusi cauri kaŗa un pēckaŗa gadiem, visām grūtībām. Lai kur arī jūs aizvestu dzīve, vienmēr atcerieties savas tēva mājas, savu pagastu, skolu, savu Latviju. Mēs atkal esam brīvā valstī, bet mums šī brīvība ir jāaizstāv katru dienu, katru stundu.”

Andris Kļaviņš